

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2005-2006

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2005

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης:	Ιωάννης Γ. Αντωνόπουλος
Αντιπρυτάνεις:	Αικατερίνη Δούκα-Καμιτόγλου Αριστέιδης Κάλζης Χριστογέωργης Καλιτσής

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμητορές των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Δ.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η αναγκαιότητα για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπιδραστική τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 24 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.auth.gr/theo>

Εξώφυλλο: Παναγιώταρο, γνωστό ως «ο δίσκος της Πουλύχρησίας», Μονή Ξηροποτάμου, 14ος αι.

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών: Άννα Κόλλατσιου-Νικίττα, Επ. Καθηγήτρια
Χρήστος Αραμπατζής, Δέκτερος

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι των φοιτητών, ίσοι με το 50% των μελών του Δ.Ε.Π., και των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό 15% του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του Ε.Ε.ΔΙ.Π., του Ε.Τ.Ε.Π. και των μη διδακτόρων βοηθών, επιστημονικών συνεργατών και επιμελητών σε ποσοστό ίσο προς το 5% των μελών Δ.Ε.Π.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαράζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο. Αυτό αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους συμμετέχει ανάλογα με το συζητούμενο θέμα, ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.ΔΙ.Π. ή του Ε.Τ.Ε.Π..

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π..

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας
 2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας
- Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής.

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Χρήστος Οικονόμου

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Δαμιανός Δόικος, Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάος, Βασίλειος Ψευτογκάς, Πρόδρομος Ακανθόπουλος, Νικόλαος Μασσούκας, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαράλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Δημήτριος Τσάμης.

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος Μιλτιάδης Κωνσταντίνου
Αναπληρωτής Πρόεδρος Χρήστος Βασιλόπουλος

Β. Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος
Πρόεδρος Μ. Κωνσταντίνου
Αν. Πρόεδρος Χρ. Βασιλόπουλος

Δευθύντης Τομέα Α΄	Π. Παχής
Δευθύντης Τομέα Β΄	Ι.Ταρνανίδης
Δευθύντης Τομέα Γ΄	Χρυσ. Σταμούλης
Δευθύντης Τομέα Δ΄	Δ. Κούκουρα
Δευθύντης Τομέα Ε΄	π. Βασίλειος Καλλιακκιάνης
Εκπρόσωπος Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Αντ. Κυριατζή
Εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π.	Ν. Ρόσιος
Εκπρόσωποι φοιτητών	
Εκπρόσωπος μεταπτ. φοιτητών	

Γ. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές την ώρα 12-1 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματείας του Τμήματος προΐσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας:	Ε. Παυλίδου-Βαρνάβα.
Υπάλληλοι:	Ε. Καρβάλου-Δήμου, Α. Τορτσιδης, Γ. Φωτακίδου-Μτεναβίδου.
Υ.Ε.:	Δ. Ιακωβίδου-Ευφραυμίδου.

Α. Μέλη Τακτικής Συνέλευσης Πανεπιστημιακού έτους 2003-2004

Πρόεδρος: Μ. Κωνσταντίνου (Καθηγήτης).

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Χρ. Βασιλόπουλος (Καθηγητής).

Καθηγητές: Π. Βασιλειάδης, Ι. Γαλάνης, Β. Γιούλτσης, Α. Γαβίνας, Δ. Καϊμάκης, Αν. Κεσελίδουλος, Ι. Κογκούλης, Γ. Μαρτζέλος, Ανδρέας Νάνης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Ι. Πέτρου, Α. Σώσος, Ι. Ταρνανίδης, Δ. Τσελεγγίδης.

Αναπληρωτές Καθηγητές: π. Βασίλειος Καλλιακκιάνης, Δ. Κούκουρα, Π.

Παχής, Χρυσ. Σταμούλης.

Επίκοποι Καθηγητές: Φ. Ιωαννίδης, Μ. Καζαμία, Αν. Κόλτσιου - Νικήτα, Ι. Μούρτζιος, Π. Σκαλτσής.

Δέκτορες: Ε. Αμοιρίδου, Χ. Αραμπατζής, Δ. Βαλαής, Ι. Κουρεμπελής, Ν. Κρουσουλούδης, Δ. Λάμπας, Ν. Μαγγιάρος, Βασιλική Μητροπολίτου-Μούρκας, Ν. Μυριδής, Ε. Οικονόμου, Ν. Παπαγεωργίου, π. Ιωάννης Σκαδαρέσης, Στ. Τσομπανίδης, Γ. Χατζούλη.

Βοηθεί: Ι. Γρηγορόπουλος, Γ. Ζαχαρόπουλος.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Αντ. Κυριατζή.

Ε.Τ.Ε.Π.: Α. Μπραγγώρου, Ν. Ρόσιος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών (19)

Ε. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Αρ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παιδαγ. Δωθίκης, της Καινής Δωθίκης, της Θρησκευολογίας και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.τ.λ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδας, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λαρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ομολογικής, της Λειτουργικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κανονολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικεί-

μενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

ΣΤ. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Πέτρος Βασιλειάδης, Ιωάννης Γαλιάνης, Δημήτριος Καϊμάκης, Μιλάιαδης Κωνσταντίνου.

Αναπληρωτής Καθηγητής: Παναγιώτης Παχής.

Επίκοροι Καθηγητές: Άννα Κόλτσιου - Νικήτα, Ιωάννης Μούρτζιος.

Λέκτορες: π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ: Ευάγγελος Αναστασίου

Ε.Τ.Ε.Π.Ι.: Νικόλαος Ρόσιος.

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητές: Απόστολος Γλαβίνας, Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Ιωάννης Ταρνανίδης.

Επίκοροι Καθηγητές: Μαρία Καζαμία - Τσέρνου, Φώτιος Ιωαννίδης.

Λέκτορες: Ευαγγελία Αμοφίδου, Χρήστος Αραμπατζής, Διονύσιος Βαλαής, Νικόλαος Κρουσουλούδης, Ελένη Οικονόμου, Γλυκερία Χατζούλη.

Βοηθοί: Ιωάννης Γρηγορόπουλος (δ. Θ.), αρχιμ. Ευάγγελος-Ειρηναίος Δεληδημίος, Γεώργιος Ζαχαρόπουλος (δ. Θ.), Μαρία Οικονόμου.

Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ: Αντωνία Κυριατζή.

Ε.Τ.Ε.Π.Ι.: Μαρίνα Ασλάνογλου-Βασιλειάδη, Ελισάβετ Καπλάνη, Δήμητρα Μπαζιώτοπούλου-Μαρτζέλου (π. Θ.), Αικατερίνη Μπρανιώτου.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Γεώργιος Μαρτζέλος, Λάμπρος Σιάσος, Δημήτριος Τσελεγγίδης.

Αν. Καθηγητής: Χρυσόστομος Σταμούλης.

Λέκτορες: Ιωάννης Κουρεμπελής, Στυλιανός Τσομπανίδης.

Βοηθός: Δέσποινα Κοντοστεργίου (δ. Θ.).

Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ: Παρασκευή Ροκά.

Ε.Τ.Ε.Π.Ι.: Αργυρώ Ζαννεττή.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Χρήστος Βασιλόπουλος, Ιωάννης Κογκούλης.

Αναπληρωτρια Καθηγήτρια: Δήμητρα Κούκουρα.

Επίκορος Καθηγητής: Παναγιώτης Σκαλτσής.

Λέκτορες: Δημήτριος Λάμπας, Νικόλαος Μαγγιώρος, Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητές: Βασίλειος Γιούλτσις, Ιωάννης Πέτρον, Ανέστης Κεσελόπουλος.

Αναπληρωτής Καθηγητής: π. Βασίλειος Καλλιακιάνης.

Λέκτορες: Νικόλαος Μυρίδης, Νίκη Παπαγεωργίου.

Ε.Τ.Ε.Π.Ι.: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανάς, Αικατερίνη Στράτου.

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι): Σοφία Γαβρηλίδου-Σπυρίδου (Ιταλικής), Πολυξένη Γρηγοριάδου-Κουφογιαννίδου (Γαλλικής), Μαρία Μακραντωνάκη (Αγγλικής), Μαρία Πέπτα (Γερμανικής).

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982 και τις αποφάσεις των συνεδρίων αρ. 216/15.5.97 και 217/5.6.97, καθορίζει: Ο φοιτητής του Τμήματος, για να αποκτήσει πτυχίο Θεολογίας, πρέπει να παρακολουθήσει συνολικά σαράντα τέσσερα (44) υποχρεωτικά μαθήματα και δεκατέσσερα (14) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία κατανέμονται ενδεικτικά σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κάθε ώρα διδασκαλίας ή ασκήσεων μαθήματος αντιστοιχεί σε μία διδακτική μονάδα (δ.μ.). Ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών μονάδων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου είναι εκατόν εβδομήντα πέντε (175), δηλαδή 133 δ.μ. υποχρεωτικών μαθμάτων και 42 δ.μ. κατ' επιλογήν υποχρεωτικών. Η ξένη γλώσσα δεν υπολογίζεται σε δ.μ., αλλά είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου και επιλέγεται για τέσσερα (4) εξάμηνα, επί δίωρο εβδομαδιαίως. Το ίδιο ισχύει και για την άσκηση Λειτουργικής και την άσκηση της Πληροφορικής.

Ο φοιτητής του Τμήματος έχει τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του, να παρακολουθήσει όλο το ποσό μαθημάτων άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Οι εκδομές-ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.

Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/ Β'/5.9. 2000· απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1. 231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), καθορίζεται ως εξής:

30.09.2005 - 13.01.2006	χειμερινό εξάμηνο
16.01.2006 - 10.02.2006	εξετάσεις Ιανουαρίου
13.02.2006 - 31.05.2006	εαρινό εξάμηνο
05.06.2006 - 30.06.2006	εξετάσεις Ιουνίου
01.09.2006 - 29.09.2006	εξετάσεις Σεπτεμβρίου

B. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ

Υποχρεωτικά μαθήματα	Α. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS*
1. Αρχαία Ελληνικά (Αν. Κόλτσιου- Νικήτρα)	3	3	1	5
2. Τα Θρησκευματα του Αρχαίου κόσμου (Θρησκευολογία) (Π. Παχής)	3	3		3
3. Εισαγωγή στη Θεολογία (Α. Κούκουρα)	2	2		3
4. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα (Μ. Κωνσταντίνου)	4	4		5
5. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη (Π. Βασιλειάδης)	3	3		4
6. Άσκηση Λειτουργικής (Π. Σκαλιστής)			2	
7. Ξένη Γλώσσα	Σύνολο Δ.Μ.	14	2	
Υποχρεωτικά μαθήματα	Α. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
B' Εξάμηνο				
1. Ιστορία και Γραμματολογία της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)	3	3		4
2. Βυζαντινή Αρχαιολογία (Μ. Καζαμία - Τσέβου)	4	3	1	5
3. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι				

* European Community Course Credit Transfer System

	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
το σχίσμα (1054) (Α. Γλαβίνας)	3	3		4
4. Ιστορία της Φιλοσοφίας (Α. Σιάσος)	3	4		4
5. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης)	4	3	1	5
6. Πληροφορική και Θεολογία (Ν. Μυρίδης)	3	3	1	3
7. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	26			

Γ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Ι. Μούρτζιος)	2	2		3
2. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα (Δ. Βαλαής)	3	3		4
3. Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών (Ι. Ταρνανίδης)	3	3		4
4. Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και αργολογία (Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης)	4	4		5
5. Γενική Κοινωνιολογία (Β. Γιούλτσης - Ι. Πέτρου)	3	3		4
6. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	21			

Δ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Ερμηνεία Ποιητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Δ. Καϊμάκης)	2	2		4
2. Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων (Ι. Γαλιάνης)	3	3		4
3. Τα σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα (Π. Παχής)	3	3		4
4. Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων (Χρ. Αραμπατζής)	4	4		5
5. Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες (Φ. Ιωαννίδης)	3	2		3
6. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας (Β. Γιούλτσης - Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		3
7. Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας (Δ. Κούκουρα)			1	
8. Ξένη Γλώσσα		2		
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	23			

Ε' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Ερμηνεία Επιστολών του Απο-				

στόλου Παύλου (Ι. Γαλάνης)	3	3	4
2. Δογματική Α. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητα (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρπεμελής)	3	3	4
3. Λειτουργική (Π. Σκαλιτσής)	3	3	4
4. Εισαγωγή στην Ποιμαντική (π. Β. Καλλιακιάνης)	2	2	5
5. Ποιμαντική Θεολογία (Α. Κεσελόπουλος)	2	2	3
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά			
Δύο (2) μαθήματα	6		
Σύνολο Δ.Μ.	19		

ΣΤ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Διαθηκοκενικός διάλογος (Π. Βασιλείδης - Π. Παχής)	2	2		3
2. Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων (Ι. Ταρνανιδής)	3	3		4
3. Δογματική Β. Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρπεμελής)	3	3		4
4. Οικουμενική Κίνηση (Δ. Τσελεγγίδης-Στ. Τσομπανιδής)	3	3		4
5. Ομλήτικη (Δ. Κούκουρα)	2	2		3
6. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού (Ι. Πέτρον - Ν. Παπαγεωργίου)	4	4		5
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	23			

Ζ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Εργασία της Ιωαννείου Γραμματείας (π. Ι. Σκαλιτσής)	3	3		4
2. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Δ. Καϊμάκης)	3	3		4
3. Δογματική Γ. Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστεως (Χρυσ. Στραμούλης)	3	3		4
4. Δογματική Δ. Συμβολική Θεολογία (Δ. Τσελεγγίδης)	3	3		4
5. Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης - Χ. Βασιλόπουλος) Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάμπρας, Β. Μητροπούλου)	5	3	2	6
6. Εισαγωγή στην Ηθική (Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		3
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
Δύο (2) μαθήματα	6			
Σύνολο Δ.Μ.	25			

Η' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Θεολογία της Καινής Διαθήκης (Π. Βασιλείδης)	3	3		4
2. Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο (Ν. Μαργιώρος)	4	4		5
3. Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	5	3	2	6

(Χ. Βασιλόπουλος, Άσκησις: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας)	4	4	5
4. Χριστιανική Ηθική (Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιακμάνης)	2	2	3
5. Σημειολογία του σύγχρονου Πολιτισμού (Ι. Πέτρον)	2	2	3
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6		
Δύο (2) μαθήματα			
Σύνολο Δ.Μ.	24		

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α' - Η'

Α' Εξάμηνο

Αρχαία Ελληνικά. Πλάτωνος Φαίδων. Εισαγωγή - Κείμενο - Σχόλια. Άσκήσις: Μ. Βασιλείου <i>Προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών αφελούτο λόγων</i> . Γλωσσική, γραμματική και συντακτική ανάλυση. Μεταφραστική προσέγγιση. Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα, Άννα. <i>Φιλολόγως ζητούντες. Γλωσσικές απόψεις και όψεις στα κείμενα των Καππαδοκικών Πατέρων</i> . Θεσσαλονίκη 2005. Βοήθημα: Η.- G. Nesselath. <i>Εισαγωγή στην αρχαϊογνωσία</i> . τ. Α'-Β', Εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003. (Αν. Κόλτσιου - Νικήτα)

Τα Θρησκευόμενα του αρχαίου Κόσμου (Θρησκευολογία).
Σύντομη επισκόπηση της θρησκείας των προϊστορικών κοινωνιών και των σημερινών απλών και κατά φύση ζώντων λαών («πρωτογόνων»).
Γένεση των μεγάλων πολιτισμών. Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των θρησκειών του αρχαίου κόσμου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση της ιστορίας και του πολιτισμού της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής θρησκείας, καθώς και των μυστηριακών λατρείων της ελληνορωμαϊκής εποχής.

Εγχειρίδια: Ζιάκας, Γρηγόριος. *Θρησκεία και πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Κορηγλία Σφακιαννάκη, 2002.

Παχής, Παναγιώτης. *Ηρώς ευρετής. Γεωργία και πολιτισμός στον αρχαιοελληνικό κόσμο, Θεσσαλονίκη 2003*. (Π. Παχής)

Εισαγωγή στη Θεολογία

Εξετάζεται το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Θεολογίας. Η δυναμική και η στατική θεώρησή της. Η χαρισματική και η ακαδημαϊκή Θεολογία. Η θέση της Θεολογίας στο σύγχρονο Πανεπιστήμιο και ο ρόλος της στη διατύπωση αξιών για τις σύγχρονες κοινωνίες.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα, Δημήτρα. *Εισαγωγή στη Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2003. (Δ. Κούκουρα)

Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα.

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανόρθωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Σύντομη εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, Θεσσαλονίκη 2004. (Μ. Κωνσταντίνου)

Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη.

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον,

στο οποίο αναπλήθηκε και δωδότησε η Κανή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτήρας, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Κανής Διαθήκης. Το μήνυμά του στο σύγχρονο κόσμο.

Εγχειρίδιο: Καραβιδόπουλος, Ιωάννης. *Εισαγωγή στην Κανή Διαθήκη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1998.

Βοήθημα: Βασιλειάδης Πέτρος. *Τα λόγια του Ιησού. Το αρχαιότερο Εισαγέλιο*. Αθήνα 2005. (Π. Βασιλειάδης)

Άσκηση Λειτουργικής:

Εισαγωγή στην ιστορία και τη Θεολογία της θείας Λειτουργίας, Εξέλιξη της θείας Λειτουργίας, Λειτουργικός χρόνος. Εκκλησιαστικό έτος. Μοναχικό και ασκητικό τυπικό. Οι ακολουθίες του νυθημέρου. Ανάλυση λειτουργικών όρων. Λειτουργικά σκεύη, βιβλία και άμφια. Πρακτική άσκηση στο Ναό της Σχολής.

Εγχειρίδια: Φουντούλης, Ιωάννης. *Λειτουργική Α'. Εισαγωγή στη θεία Λειτουργία*.

Σκαλτσής, Παναγιώτης. *Λειτουργικές Μελέτες Ι*. (Π. Σκαλτσής)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση- κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλική, όρος βιοι Αγίων, ερωτήσεις-απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα – αντώνυμα.

Εγχειρίδια: Μαρίας Μακραντωνάκη-Φαραζά. *Glossary of Theological Terms. English-Greek, Greek-English*. 2nd edition, εκδ. Π. Πουρναρά 2000.

Μαρίας Μακραντωνάκη – Φαραζά. *English Theological Texts and Exercises. Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*. Εκδόσεις Π. Πουρναρά 2004. (Μαρία Μακραντωνάκη – Φαραζά)

Β. Εξάμηνο

Ιστορία και Θεαματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Τόρση και εδραίωση των Εκκλησιών, διαμάχες - αρέσες, μωναχισμός,

τέχνη, πνευματική κίνηση, διοίκηση.

Εγχειρίδιο: Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου. *Εκκλησία εθναρχούσα και εθνική. Μέσα από τη Σύναξη των Πρεσβυτέρων και του Ιερού Συνέδριου της Εκκλησίας της Ελλάδος (1870-1922)*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βάννας, 2002

Βοήθημα: Σταυρίδης, Βασίλειος. *Οι Οικουμενικοί πατριάρχαι (1869 - σήμερα)*. Θεσσαλονίκη 2005

(Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)

Βυζαντινή Αρχαιολογία.

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, προτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Εγχειρίδιο: Delvoys, Ch. *Βυζαντινή Τέχνη*. Αθήνα 2002

Βοήθημα: Καζαμία-Τσέρνου, Μαρία. *Ιστορώντας τη «Δέηση» στους βυζαντινούς ναούς της Ελλάδος*. Θεσσαλονίκη, 2003. (Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

Ιστορία της Φιλοσοφίας:

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιρροσώποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται σολογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Εγχειρίδιο: Σιάσος, Δάμιτρος. *Η φανέρωση της φύσης*.

Φάκελος πηγών και ασκήσεων

(Α. Σιάσος)

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το σχίσμα (1054).

Η πρώτη περίοδος περιλαμβάνει την ιστορία της αδιάρεπτης μέχρι το σχίσμα του 1054 Χριστιανοσύνης. Στο πρώτο μέρος εκτίθεται η ιστορία της Εκκλησίας μέχρι το Μ. Κωνσταντίνο σε τρία κεφάλαια (οι Απόστολοι, οι διωγμοί, οι γνωστικές αρέσεις) και στο δεύτερο μέρος η ιστορία της Εκκλησίας από το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) μέχρι το σχίσμα σε τέσσερα κεφάλαια (η Εκκλησία των αφέσεων, των σχισμάτων και των συνόδων, η αυτοκρατορική πολιτική στα θέματα της Εκκλησίας, η εικονομαχία, οι σχέσεις του ανατολικού και δυτικού Χριστιανισμού, δηλ. οι σχέσεις Ρώμης - Κωνσταντινούπολης).

Εγχειρίδιο: Γλαβίνας, Απόστολος, *Ιστορία της Εκκλησίας. Τεύχος Α'*. Έκδοση Β': Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων, 1995.

Βοήθημα: Γλαβίνας, Απόστολος, *Ιστορία της Εκκλησίας από τις πηγές. Τεύχος Β'*. Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων, 1995.

(Α. Γλαβίνας)

Εισαγωγή στην Παιδαγωγική.

Το περιεχόμενο της διδασκαλίας περιτρέφεται γύρω από ένα ευρύτατο φάσμα βασικών στοιχείων της Παιδαγωγικής Επιστήμης με κύριους άξονες τον επιστημονικό της χαρακτήρα, το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τα μεθοδολογικά προβλήματα της έρευνας καθώς και τη σχέση της με τις επιστήμες της αγωγής, αλλά και άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η ιστορική ανασκόπηση κρίνεται απαραίτητη με σαφείς αναφορές στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας. Η εξέταση του φαινομένου της αγωγής δεν εξαντλείται εδώ, δεδομένου ότι η μελέτη της σύγχρονης Παιδαγωγικής σε σχέση με τις δυνατότητες, τις προοπτικές, τους σκοπούς, τα μορφωτικά αγαθά, τις μεθόδους, τα μέσα, τους φορείς της, ακόμη και με μορφές άλλων ειδών αγωγής, κάτω από το πρίσμα νέων παιδαγωγικών κοινωνικών προβληματισμών, αναδεικνύουν

το ρόλο της αγωγής τόσο για το υποκείμενό της, το μαθητή, όσο και για το δάσκαλο ή καθηγητή και την κοινωνία ευρύτερα. Βασική επιδίωξή μας η επιστημονική και παιδαγωγική κυρίως θωράκιση των φοιτητών, στοιχείο απαραίτητο για την εξέλιξή τους και τις προοπτικές τους.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης, Ιωάννης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Έκδοση Ε'. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη. (Ι. Κογκούλης)

Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (hardware). Βασικές αρχές των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών (η/υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα η/υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, οργάνωσης βάσεων δεδομένων και επεξεργασίας εικόνας, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση η/υ. Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (Λεξικά, concordantiae και CDI). Η συμβολή των η/υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα θητικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Εγχειρίδιο: Μυρίδης, Νικόλαος, *Διαδικασίες Επεξεργασίας ψηφιακής εικόνας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004. (Ν. Μυρίδης)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)
Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλικά, όπως επιστολές Οικουμενικού Πατριάρχου, επισκόπων, επιστάγματα από τα Μηναία, ερωτήσεις-απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα-αντώνυμα.

Εργεσία: Μαρίας Μακρυντανάκη-Φαραζά. *Glossary of Theological Terms*, *English-Greek, Greek-English*. 2nd edition, εκδ. Π. Πουρναρά 2000.

Μαρίας Μακρυντανάκη – Φαραζά. *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*. Εκδόσεις Π. Πουρναρά 2004.

(Μαρία Μακρυντανάκη – Φαραζά)

Γ' Εξάμηνο

Ερμηνεία ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο'.

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμματος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασωπρά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Εργεσία: Κωνσταντίνου, Μιλτιάδη. *Ρήμα Κυρίου Κραταίων. Αφηγηματικά κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1998.
 (Ι. Μούρτζιος)

Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Ο εκπολιτισμός των Σλάβων αρχίζει με την είσοδό τους στον Χριστιανισμό. Οι ορθόδοξοι Σλάβοι (Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι εκολαβισθέντες) δέχθηκαν τον Χριστιανισμό και κάθε είδους πολιτιστική επίδραση από το Βυζάντιο. Έτσι, στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών παρουσιάζεται

πρώτα - πρώτα η ίδρυσή τους, στη συνέχεια η εξέλιξη και προαγωγή τους και τέλος η οριστική διαμόρφωση και συνεισφορά τους στο χώρο της Ορθοδοξίας.

Εργεσία: Ταρναντίης, Ιωάννης. *Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών*. Τεύχος Α': Ιστορία της Βουλγαρικής Εκκλησίας. Τεύχος Β': Ιστορία της Σερβικής Εκκλησίας. Τεύχος Γ': Ιστορία της Ρωσικής Εκκλησίας.

Βοήθημα: Ταχιάος, Αντώνιος - Αμιλιός, Κύργιλος και Μεθόδιος. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αγών Κυριακίδη, 1992.
 (Ι. Ταρναντίης)

Εισαγωγή στην πατερνική σκέψη και Αγιολογία.

Το μάθημα παρουσιάζει τη θεολογική ανάλυση και έκθεση της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους Καταδόκες. Παράλληλα περιγράφεται το ιστορικό πλαίσιο εντός του οποίου ενεργούν και συγγράφουν οι πατέρες και σημειώνεται ο τρόπος με τον οποίο εκφέρουν το σωτηριολογικό λόγο της εκκλησίας μέσα στα συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα της εποχής τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εσωτερική γνώριμα με την πλούσια σε βιώματα και νοήματα πατερική διδασκαλία. Το μάθημα πλαταιώνεται με την ανάπτυξη θεμάτων από την ορθόδοξη Αγιολογία.

Εργεσία: Τσίμης, Δημήτριος. *Εισαγωγή στη σκέψη των Πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003.

Τσίμης, Δημήτριος. *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη, 2003.
 (Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίνης)

Γενική Κοινωνιολογία.

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδηγούν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προτύπων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλάστικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαρρέσεις

της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφολογικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Εγχειρίδιο: Γιούλτσης, Βασίλειος. *Γενική Κοινωνιολογία*. Έκδοση Ε΄. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 2000.

(Β. Γιούλτσης - Ι. Πέτρου)

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα.

Από τα εκκλησιαστικά γεγονότα, τα οποία διαδραματίστηκαν στην Ανατολική και τη Δυτική Εκκλησία κατά τη μακρόχρονη περίοδο που εκτείνεται από το σχίσμα των δύο Εκκλησιών (1054) ως τη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα ακόλουθα: οι αποτυχημένες προσπάθειες ένωσης των δύο Εκκλησιών, οι Σταυροφορίες, ο αγώνας των παπών στη Δύση για την περιβολή και την κυριαρχία, το παπικό σχίσμα, η Μεταρρύθμιση και η Αντιμεταρρύθμιση, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, οι θρησκευτικές κινήσεις στη Δύση, τα πατριαρχία της Ανατολής και οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, τα υπολείμματα των αρχαίων ανατολικών Εκκλησιών, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάτω από τον τουρκικό ζυγό, ο μοναχικός βίος, οι αρέσες και οι θεολογικές έριδες, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδας, η Οικουμενική Κίνηση και το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών.

Εγχειρίδια: Αναστασίου, Ιωάννης. *Εκκλησιαστική Ιστορία. Τόμος Β΄ (ΙΑ΄ και Β΄ μέχρι σήμερα)*. (Δ. Βαλαής)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)
Αγγλικά: Ανάγνωση – κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο, όπως η Θεία Λειτουργία-σημασία – τύποι Θ. Λειτουργίας, αποσπάσματα βιβλίων σχετικά με το γάμο στην Ορθόδοξη Εκκλησία, με τα πρωτεύοντα της έδρας της Κωνσταντινούπολης στην θεωρία και στην πράξη. Η Κυριακή Προσευχή και το Σύμβολο της Πίστεως.

Εγχειρίδια: Μαρίας Μακραντωνάκη-Φαραζά. *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English*. 2nd edition, εκδ. Π. Πουρναρά 2000.

Μαρίας Μακραντωνάκη – Φαραζά. *English Theological Texts and Exercises. Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*. Εκδόσεις Π. Πουρναρά 2004.
 (Μαρία Μακραντωνάκη – Φαραζά)

Δ΄ Εξάμηνο

Τα σύγχρονα μεγάλα θρησκευόμενα.

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταϊσμού) και των ιαπωνικών (Συντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας.

Εγχειρίδια: Ζιάκας, Γρηγόριος. *Θρησκείες και πολιτισμοί της Ασίας (Ινδικά, Βουδιστικά, Κινεζικά, Θιβητικά και Ιαπωνικά θρησκευόμενα)*. Θεσσαλονίκη 2004.

Ζιάκας, Γρηγόριος. *Ισλάμ, Θρησκεία και Πολιτεία*. Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής)

Ερμηνεία Ποιητικών και Προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο΄.

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η ερμηνεία ποιητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης περιορίζεται στην ανάλυση ενοτήτων από το Ψαλτήρι. Εκτός από τα γενικά εισαγωγικά στους ψαλμούς αναλύεται και ένας τουλάχιστον ψαλμός από κάθε λογοτεχνικό είδος. Στη δεύτερη ενότητα γίνεται προσπάθεια να προσεγγίσουμε το θέμα της ιουδαϊκής εσχατολογίας, όπως αυτή παρουσιάζεται στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Ψαλμό το Θεώ μου. Υπόμνημα σε εκλεκτούς Ψαλμούς*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις SIMBO, 2000.

Βοήθημα: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Η ημέρα Κυρίου στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις SIMBO, 1999.

(Δ. Καϊμάκης)

Επιηνεία των συνοπτικών Ευαγγελίων.

Επιηνευτική ανάλυση του κατά Μάρκον Ευαγγελίου σε συνδυασμό με τις παράλληλες δηγήσεις των συνοπτικών Ευαγγέλίων Ματθαίου και Λουκά. Η θεολογία των συνοπτικών ευαγγελιστών με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα όπως: εσχολογία (Βασιλεία του Θεού), χριστολογία (Υιός του ανθρώπου, Χριστός, Υιός του Θεού κ.λπ.), πνευματολογία, εκκλησιολογία, ιεραποστολή.

Εγχειρίδια: Καραβιδόπουλος, Ιωάννης. *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνάρα, 2000.

Βασιλείδης, Πέτρος. *Επιηνεία Ευαγγέλίων*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνάρα 1990. (1. Γαλάνης)

Εκκλησιαστική Γραμματολογία και επιηνεία Πατέρων.

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας από τον Α΄ έως και τον ΙΕ΄ αιώνα, ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία πατερικών έργων.

Σκοπός: Μύηση των φοιτητών στην πατερική θεολογική σκέψη και προβληματική, καθώς και στις μεθόδους που ακολουθούν οι Πατέρες στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν το σύγχρονο κόσμο και να τον ευαγγελίσθουν.

Εγχειρίδια: Χρήστου, Παναγιώτης. *Ελληνική Πατρολογία*. Τόμοι Α΄, Δ΄, Ε΄. Θεσσαλονίκη 1991-1994.

Φλοροόφσκου, π. Γεώργιος. *Οι Βυζαντινοί πατέρες του 6^{ου}, 7^{ου} και 8^{ου} αιώνα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνάρα. (Χρ. Αρμαπατζής)

Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίκους Πατέρες.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και συγγραφέων της Εκκλησίας (δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους Λατίκους πατέρες). Εξετάζονται ιστορικοφιλολογικά ο βίος και τα συγγράμμα-

τά τους από την αποστολική εποχή μέχρι τον ΙΕ΄ αιώνα.

Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης, Φώτιος. *Εκκλησιαστική Γραμματολογία Συγγραφείς και πατέρες της Δόσης* (Β΄ - Στ΄ αι.). Τόμοι Α΄ και Β΄.

Τσίμης, Δημήτριος. *Ανθολόγιο εκκλησιαστικών κειμένων*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνάρα, 2004. (Φ. Ιωαννίδης)

Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας.

Σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Το πρόβλημα της προαέυσεως και της λειτουργίας του θρησκευτικού φαινομένου. Θεωρίες για τη γένεση της θρησκείας. Η κοινωνιολογική προσέγγιση του θρησκευτικού φαινομένου. Θρησκεία και ενάλλασόμενες κοινωνικές μεταβλητές. Θρησκευτικές πεποιθήσεις και κοινωνική οργάνωση. Το κοινωνικό περιεχόμενο της θρησκευτικής ζωής. Ιστορία και τύψεις της Κοινωνιολογίας της θρησκείας. Γένεση και λειτουργία των θρησκευτικών θεσμών.

Εγχειρίδιο: Γιούλιτσης, Βασίλειος. *Κοινωνιολογία της Θρησκείας*. Δ΄ Έκδοση. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνάρα, 2002.

(Β. Γιούλιτσης - Ν. Παπαγεωργίου)

Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας.

Περλαμβάνει κριτική προσέγγιση κηρυγμάτων και ασκήσεις δημόσιου λόγου (επιχειρηματολογία, αντιλογίες - διασολι λόγοι - στρουγγυλή τράπεζα - κίνεσι).

Βοήθημα: Κούκουρα, Δήμητρα. *Μεθοδολογική προσέγγιση Ομιλητικών κειμένων*. Λόγοι επισκόπων. (Α. Κούκουρα)

Ξένες Γλώσσες: (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανέγνωση-επιηνεία λέξεων-συνώνυμα-αντώνυμα, μετάφραση αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης, της Αποκάλυψης, ερωτήσεις-απαντήσεις.

Εγχειρίδια: Μαρίας Μακραντωνάκη - Φαραζά. *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English*. 2nd edition, εκδόσεις Π. Πουρνάρα 2000.

Μαρίας Μακραντωνάκη-Φαραζά. *English Theological Texts and exerci-*

ses. *Κείμενα και ασκήσεις με αγρίμους θεολογικούς όρους, PART II*. Εκδόσεις Υπηρεσίας Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ.

(Μαρία Μακραντωνάκη – Φαραζιά)

Ε' Εξάμηνιο

Εφημερίδα Επιστολών του Αποστόλου Παύλου.

Εισαγωγή στη δομή και το ιδεολογικό υπόβαθρο των παύλειων επιστολών. Εξηγητική ανάλυση τμημάτων της παύλειας γραμματείας. Σύντομη παρουσίαση της παύλειας εκκλησιολογίας, ανθρωπολογίας, σωτηριολογίας, εσχολογίας καθώς και των κοινωνιολογικών απόψεων (λογεία), με ειδική έμφαση στην ευχαριστιακή θεολογία, θεολογία του Σταυρού, το ρόλο των γυναικών και τη σχέση του κορυφαίου των αποστόλων με τον τουδαϊσμό και την Π.Δ..

Εγχειρίδιο: Γαλάνης, Ιωάννης. *Η Πρώτη Επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1996.

Βοήθημα: Βασιλειάδης, Πέτρος. *Παύλος. Τομές στη Θεολογία του*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2004. (Ι. Γαλάνης)

Δογματική Α. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητας.

Ιστορία της μορφολογικής αναπτύξεως των ορθόδοξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο ανεπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριαδικό και το Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής αναπτύξεως των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την Ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή.

Εγχειρίδιο: Μαρτζέλος, Γεώργιος. *Η Χριστολογία του Βασιλείου Σελουκείας και η οικουμενική σημασία της*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1994.

Μαρτζέλος, Γεώργιος. *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητας*. (Σημειώσεις). (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρεμπελής)

Εισαγωγή στην Ποιμαντική.

Περί μεθοδολογίας της ποιμαντικής στην εκκλησιαστική παράδοση. Βασικές συνταγμένες του ποιμαντικού έργου. Η θεία οικονομία ως βάση της ποιμαντικής. Θεραπευτική ποιμαντική. Ακρίβεια και οικονομία στην Εκκλησία. Ο μυστηριακός χαρακτήρας της ποιμαντικής και οι οικουμενικές της διαστάσεις.

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάνης, Βασίλειος. *Μεθολογικά πρότερα της Ποιμαντικής. Αντίω ζωνόμενος*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Μυγδονία, 2000.

(π. Β. Καλλιακιάνης)

Λειτουργική.

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής. Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στα πλαίσια του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Εγχειρίδιο: Σκαλοτής, Παναγιώτης. *Λειτουργικές Μελέτες II*.

Βοήθημα: Φουντούλης, Ιωάννης. *Κείμενα Λειτουργικής*, τ. Γ'.

(Π. Σκαλοτής)

Ποιμαντική Θεολογία.

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος, Ανέστης. *Η Λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη*. Β' Έκδοση. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2001.

Βοήθημα: Κεσελόπουλος, Ανέστης. *Προτάσεις Ποιμαντικής Θεολογίας*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003. (Αν. Κεσελόπουλος)

ΣΤ' Εξάμηνο

Διαθρησκειακός διάλογος.

Κοινή χριστιανική μαρτυρία. Οικουμενικός και διαθρησκειακός διάλογος. Ορθόδοξες προϋποθέσεις. Βασικές κατευθυντήριες γραμμές του διαθρησκειακού διάλογου του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

Βασικές αρχές για τη διεξαγωγή ορθού και δημιουργικού διαλόγου μεταξύ της χριστιανικής διδασκαλίας και των σύγχρονων μεγάλων θρησκειών του κόσμου. Σημεία συγκλίσεως και αποκλίσεως των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας, για την αλληλοκατανόηση και ειρηνική των λαών συνύπαρξη.

Εγχειρίδιο: Βασιλείδης, Πέτρος. *Ενόρτια και χριστιανική μαρτυρία*. Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Ζιάκας, Γρηγόριος. *Ζώντας αghμονικά με ανθρώπους διαφορετικής πίστης*. *Θρησκευολογικά ανάκτα Τόμος Α'*. Θεσσαλονίκη 2004. (Π. Βασιλείδης - Π. Παγής)

Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλ.άβων.

Η οδαβική εκκλησιαστική γραμματεία στα πρώτα χρόνια (από τον 9ο αιώνα) αποτελεί πιστή αντιγραφή και μετάφραση της βυζαντινής εκκλησιαστικής γραμματείας. Παράλληλα και η γενικότερη οδαβική γραμματεία και φιλολογία επιπρόσεται από την εδαβική σκέψη και τις κατά καιρούς μεταβολές στον ιδεολογικό και πνευματικό χώρο του Βυζαντίου. Αυτή η εξέλιξη

της οδαβικής γραμματείας, από την εφεύρεση της οδαβικής γραφής μέχρι τα υστεροβυζαντινά χρόνια, παρουσιάζεται με κείμενα και σχόλια, αποσπώνοντας έτσι και την πνευματική εξέλιξη του Σλαβικού κόσμου από το προηγμένο Βυζάντιο.

Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης, Ιωάννης. *Σελίδες από την εκκλησιαστική γραμματεία των Σλάβων*. Θεσσαλονίκη 2004. (Ι. Ταρνανίδης)

Δογματική Β. Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία.

Πρόκειται για την εξέταση των γνωσιολογικών προϋποθέσεων της Ορθόδοξης δογματικής διδασκαλίας σε συνάρτηση με τη σχολαστική και γενικότερα τη δυτική θεολογία και παράδοση.

Εγχειρίδιο: Μαρσούκας, Νίκος. *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α' Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2000.

Μαρτζέλος, Γεώργιος. *Ουσία και ενέργεια του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο*. (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρσεμπτελέζ)

Οικουμενική κίνηση.

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων, που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε., αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Εγχειρίδιο: Μαρσούκας, Νίκος. *Οικουμενική Κίνηση. Ιστορία - Θεολογία*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1996.

Βοήθημα: Τσομπανίδης, Στυλιανός. *Η Διακήρυξη "Dominus Iesus" και η οικουμενική σημασία της. Από το οικουμενικό άνοιγμα στην εκκλησιολογική αποκλειστικότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη 2003

(Δ. Τσαλεγιόνης-Στ. Τσομπανίδης)

Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού.

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και θρησκεία. Από τις απαρχές του

Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Εγχειρίδιο: Πέτρον, Ιωάννης. *Χριστιανισμός και Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη (Ι. Πέτρον - Ν. Παπαγεωργίου) 2004.

Ομιλητική.

Παρουσιάζεται η διαχρονική επικράτηση της Ρητορικής Τέχνης στη γενική παιδεία του προχριστιανικού κόσμου, η παντοδυναμία της κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους και η τοποθέτηση των Πατέρων του 4^{ου} αιώνα απέναντι στα προστάγματα της. Συζητείται η απουσία ομιλητικών εγχειριδίων κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, η τάση να μιμούνται οι μεταγενέστεροι ομιλητές τα παλαιότερα πρότυπα και η συνάντηση της ελληνόφωνης ρητορικής παράδοσης με τη λατινόφωνη κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Επίσης παρουσιάζονται μέθοδοι προσέγγισης ομιλητικών κειμένων.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα, Δήμητρα. *Η Ρητορική και η εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική μελέτη*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003.

Βοήθημα: Κούκουρα, Δήμητρα. *Εκπέλησία και Γλώσσα- Επικοινωνιακή προσέγγιση*. (Δ. Κούκουρα)

Ζ' Εξάμηνο

Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης.

Το μάθημα ξεκινά με την έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού έτσι όπως παρουσιάζονται στην Παλαιά Διαθήκη. Ακολουθεί η αποκάλυψη του ονόματος του θεού στον άνθρωπο και η θεολογία της δημιουργίας. Οι ισραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, είναι το επόμενο θέμα. Ακολουθεί μια σειρά από θεολογικές έννοιες και προβληματισμούς: αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του μεσσία, της αμαρτίας. Η θεολογία κλείνει με την εσχολογία στην Παλαιά Διαθήκη και τη θεολογία του ναού.

Εγχειρίδια: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Θέματα παλαιαδιαθηκικής θεολογίας*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις SIMBO, 1999.

Καϊμάκης, Δημήτριος. *Ο Ναός του Σολομώντα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις SIMBO, 1995.

(Δ. Καϊμάκης)

Εφημερίδα της Ιωαννίνου Γραμματείας.

Γενική εισαγωγή στην Ιωάννεια γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη). Κεντρικές θεολογικές έννοιες του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου και ερμηνεία περικοπών κατ' επιλογήν. Ανάλυση θεματικών αξόνων της Αποκάλυψης. Σύνομη ερμηνεία όλης της Αποκάλυψης.

Εγχειρίδια: Αγουρίδης, Σάββας. *Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο. Α' Κεφ. 1-12*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2005.

Σκιαδάρης, π. Ιωάννης. *Λειτουργικές σκηνές και ύμνοι στην Αποκάλυψη του Ιωάννη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά 1999. (Ι. Σκιαδάρης)

Δογματική Γ. Έκθεση της Ορθοδόξου Πίστεως.

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Εγχειρίδιο: Σταμούλης, Χρυσόστομος. *Κάλλος το άγιον. Προλεγόμενα στη φιλόκαλη αισθητική της Ορθοδοξίας*,

Βοήθημα: Μασσούκας, Νικόλαος. *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β' Έκθεση της ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική Χριστιανοσύνη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1992. (Χρυσ. Σταμούλης)

Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική.

Το μάθημα περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

α) Διδασκαλία που βασίζεται στο σύνολο των 12 κεφαλαίων του σχετι-

κού συγγράμματος.

Προτάσσεται η προσέγγιση και τεκμηρίωση της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής ως επιστημονικού κλάδου, οι σχέσεις τους με παρεμφερείς επιστημονικούς κλάδους, καθώς και όλο το πλαίσιο προβληματισμών γύρω από το θέμα.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση της Κατηχητικής και της Χριστιανικής Αγωγής από τον βιβλικό ακόμη χώρο μέχρι και τις σημερινές εκφράσεις τους μέσα στο Χριστιανισμό, σε Δύση και Ανατολή, με ιδιαίτερη έμφαση στον ελλαδικό χώρο.

Η μεθοδολογία στην έρευνα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα και τα σύγχρονα προβλήματα της επιστήμης - με σαφείς αναφορές στο υποκείμενό της, στους φορείς αλλά και στους θεσμούς που την υπηρετούν - θα συμπεληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου.

Τέλος, η σύνδεση του γεγονότος της Κατήχησης και της Χριστιανικής αγωγής με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως τα μέσα ενημέρωσης, με άλλους τομείς της αγωγής, όπως η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκευτική αγωγή, η ειδική αγωγή, σκοπό έχουν να συνθέσουν την ολοκληρωμένη και πραγματική διάστασή της, αλλά και τις προοπτικές και τις δυνατότητες προσφοράς στο σύγχρονο παιδαγωγικό.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης, Ιωάννης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*. Ε' Έκδοση.

(Ι. Κογκούλης)

β) Ψυχολογία παιδαγωγική προσέγγιση των Κατηχήσεων του Αγίου Κυρίλλου Ιεροσολύμων. Η πραγμάτευση του θέματος γίνεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο, μετά από μια σύντομη αναδρομή στο κατηχητικό έργο της Εκκλησίας μέχρι και τον Δ' αιώνα, διερευνώνται τα πλαίσια του κατηχητικού έργου του Κυρίλλου από πλευράς κοινωνικο-οικονομικής και λειτουργικο-θρησκευτικής κατάστασης των ακροατών του. Στο δεύτερο εκτιθενται οι βασικοί παράγοντες θεολογικοί και παιδαγωγικοί, τους οποίους ο Κύριλλος έλαβε υπόψη για την διάθροση του περιεχομένου και για τη μεθοδολογία της διδασκαλίας του. Στο τρίτο, τέλος, κεφάλαιο αναφέρονται οι προϋποθέσεις

και τα καθήκοντα των ακροατών του Κυρίλλου καθώς και οι ιδιαίτεροι ρόλοι του ρόλοι ως διδασκάλου.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος, Χρήστος, *Οι κατηχήσεις του Κυρίλλου Ιεροσολύμων (Ψυχολογία παιδαγωγική προσέγγιση)*. Β' Έκδοση, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1998.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

γ) Ασκήσεις δύο ειδών: 1) Παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και 2) εξέταση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

(Ασκήση: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας, Β. Μητροπούλου)

Δογματική Δ. Συμβολική.

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλώνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τες στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης, Δημήτριος, *Η σωτηριολογία του Λουθήρου από ορθόδοξη άποψη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1999.

Βοηθήματα: Τσελεγγίδης, Δημήτριος, *Η ικανοποίηση της θείας δικαιοσύνης κατά τον Άνσελμο Καντμπερβούριος. Θεολογική προσέγγιση από ορθόδοξη άποψη*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1995.

Τσελεγγίδης, Δημήτριος, *Διπλή Θεολογία και πνευματικότητα* (Σημειώσεις).

(Δ. Τσελεγγίδης)

Εισαγωγή στην Ηθική.

Αναλύονται η έννοια, η μεθοδολογία και η σύγχρονη προβληματική της Ηθικής. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οδηγείται η Ηθική στη διατύπω-

ση των αξιολογικών κρίσεων της και παρουσιάζεται αναλυτικότερα η σύγχρονη οικολογική κρίση. Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την προβληματική της Ηθικής και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Γίνεται σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης, Γεώργιος. *Ηθική Ι*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003. (Ν. Παπαγεωργίου)

Η' Εξάμηνο

Θεολογία της Καινής Διαθήκης.

Παρουσίαση της χριστολογικής, εκκλησιολογικής, κοσμολογικής, ανθρωπολογικής, σωτηριολογικής και εσχολογικής διδασκαλίας της Καινής Διαθήκης με βάση τα κείμενα (Συνοπτικά Ευαγγέλια, Ιωάννεια γραμματεία, Πράξεις Αποστόλων, Επιστολές Παύλου, Καθολικές επιστολές), τα ερμηνευτικά Υπομνήματα των Πατέρων της Εκκλησίας και τη σύγχρονη βιβλιογραφία.

Εγχειρίδια: Βασιλειάδης, Πέτρος. *Βιβλικές Ερμηνευτικές Μελέτες*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά 2003.

Γαλάνης, Ιωάννης. *Βιβλικές Ερμηνευτικές και Θεολογικές Μελέτες*, Θεσσαλονίκη 2001. (Π. Βασιλειάδης)

Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτεπρόσιμα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Εγχειρίδιο: Ακανθόπουλος, Πρόδρομος. *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικών Νόμων*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1991.

Βοήθημα: Ιακόβου, αρχμ. *Βακτηρία αρχιερέων*, 1645. τ. Α', Β', Γ'.

Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2000. (Ν. Μαργιώρος)

Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών.

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Παιδαγωγική θεμελίωση του μαθήματος. Η ιδιαιτερότητα που αυτό παρουσιάζει. Σύγχρονες προσεγγίσεις ως προς τους σκοπούς και το περιεχόμενο. Μεθοδολογία διδασκαλίας. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις δύο ειδών: α) παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και β) εξάσκηση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος, Χρήστος. *Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών*. Γ' έκδοση. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 2002.

Βοήθημα: Κογκούλης, Ιωάννης. *Η Διδακτική των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. (Χ. Βασιλόπουλος)

Άσκηση: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας

Βοήθημα: Βασιλόπουλος, Χρήστος. *Ο μαθητής ως κριτήριο του μαθήματος των Θρησκευτικών*.

Χριστιανική ηθική.

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακρήφνη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρώπινης υπέρβασης.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης, Γεώργιος. *Χριστιανική Ηθική*. τ. Β'. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003.

(Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιακιάνης)

Σημειολογία του σύγχρονου πολιτισμού.

Έννοια του πολιτισμού και της κουλτούρας. Θεωρίες για την εξέλιξη του

πολιτισμού. Βασικές διαφοροποιήσεις με το πέρασμα από την παραδοσιακή στη μοντέρνα κοινωνία. Χαρακτηριστικές τομές του μοντέρνου. Μεταμοντερνισμός και μεταμοντέρνες θεωρίες. Παγκοσμιοποίηση, ύστερη νεοτερικότητα, τοπικοί πολιτισμοί. Αισιόδοξες και απαισιόδοξες θεωρήσεις του σύγχρονου κόσμου. Ηθική, επιστήμη και τεχνολογία. Ανθρώπινη ανάπτυξη και περιβάλλον. Πολυπολιτισμικότητα και πολιτιστική ετερότητα. Διαπολιτισμικός διάλογος. Το φαινόμενο του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία. Η θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία. Η Ευρωπαϊκή κοινότητα και το ζήτημα των αξιών. Η Ορθόδοξη θεολογία σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Η θρησκεία ως ιδιωματική και κοινωνική υπόθεση.

Εγχειρίδιο: Πέτρον, Ιωάννης, *Κοινωνική θεολογία και σύγχρονος πολιτισμός*.

Βοήθημα: Πέτρον, Ιωάννης, *Πολυπολιτισμικότητα και Θρησκευτική ελευθερία* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Παρατηρητής, 2003. (Ι. Πέτρον)

A. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαιμένων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανακονώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξαιμένο σπουδών είναι και μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Οι φοιτητές που εγγράφονται στο γ' εξάμηνο σπουδών (από κατάταξη ή μεταεγγραφή από ΔΕΙ εξωτερικού) δικαιούνται να δηλώνουν μέχρι 4 και οι επί πτυχία μέχρι 5 μαθήματα για κάθε εξάμηνο (απόφαση Δ. Σ.).

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαιμένων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

A. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρηκειολογίας.

1. «Παίρονοντας θέση» στις νέες τάσεις της Ιστορίας των Θρησκειών. Η θέση του J.Z. Smith (University of Chicago, U.S.A.) στη σύγχρονη έρευνα

Εγχειρίδιο: Russell McCutcheon, *Κατασκευάζοντας τη θρησκεία*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βάνιας, 2003.

Βοήθημα: Willi Braun - Russell McCutcheon, *Εγχειρίδιο Θρηκειολογίας*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βάνιας, 2003. (Π. Παγής)

2. Ο χρόνος της Δευτέρας Παρουσίας κατά τον Απ. Παύλο

Εμπνηνευτική ανάλυση όλων χωρίων της Καινής Διαθήκης αναφέρονται αμέσως ή εμμέσως στον Αντίχριστο και συνδέονται με τη Δευτέρα παρουσία του Χριστού. Θα αναζητηθούν και θα σχολιαστούν οι πατερικές επιηγήσεις και θα εισηγηθούν οι ποικίλες παρερμηνείες των σύγχρονων λαϊκών ερμηνευτών.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης, Ιωάννης, *Η Δευτέρα επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, Θεσσαλονίκη 1992. (Ι. Γαλάνης)

3. Χριστιανική ιεραποστολή και μετανεωτεχνικότητα

Ανάλυση της νεοτερικής και μετανεοτερικής κοσμοθεωρίας και θεολογική τεκμηρίωση του οικουμενικού διαλόγου και της χριστιανικής μαρτυρίας από ορθόδοξη άποψη μάθημα θα παρουσιάσει τις νέες τάσεις της σύγχρονης βιβλικής ερμηνευτικής.

Εγχειρίδιο: Βασιλείδης, Πέτρος, *Μετανεωτερικότητα και Εκκλησία*. Αθήνα 2002.

Βοήθημα: Βασιλείδης, Πέτρος, *Ορθόδοξη θεολογία και Οικουμενικός διάλογος*. Αθήνα 2005. (Π. Βασιλείδης)

4. Η προσωπικότητα και το έργο του Αποστόλου Παύλου
Θα παρουσιαστούν βασικοί σταθμοί της ζωής (μεταστροφή-εραπο-
στολικό έργο) και κεντρικοί άξονες της θεολογίας του Παύλου. Θα δοθεί έμ-
φηση στην περιγραφόμενη στις Πράξεις των Αποστόλων (20,7-12) κλάση
του έργου από τον Παύλο και στον αποχαιρετιστήριο λόγο του προς τους
ποιμένες της Εκκλησίας της Εφέσου (Πράξεις 20, 17-38).
Εγχειρίδιο: Σκιαδαρέσης, Ιωάννης. *Παύλιες Μελέτες Α'*. Θεσσαλονίκη
2005.
Βοήθημα: Καραβιδόπουλος, Ιωάννης. *Βιβλικές Μελέτες Γ'*. Θεσσαλο-
νίκη 2005. (π. Ι. Σκιαδαρέσης)
5. Μουσική και ποίηση στο αρχαίο Ισραήλ
Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Ψαλιώ το Θεώ μου. Υπόμνημα σε
ελεγκτούς Ψαλμούς*. Θεσσαλονίκη 2001
Βοήθημα: Καϊμάκης, Παύλος. *Φιλοσοφία και μουσική*. Αθήνα 2005.
(Δ. Καϊμάκης)
6. Η θεολογία του Κουμράν
Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Τα χειρόγραφα του Κουμράν και η
θεολογία τους*. Θεσσαλονίκη 2004.
(Δ. Καϊμάκης)
7. Το πολιτιστικό περιβάλλον της Π.Δ.
Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου, Μιλτιάδης. *Βίβλος και Ονγαρίτ*. Θεσσαλονίκη
2005. (Μ. Κωνσταντίνου)
8. Η προσετοφία του βιβλικού Ισραήλ
Εγχειρίδιο: P. Lemche. *Προϊστορία του βιβλικού Ισραήλ*. Θεσσαλονίκη
1998. (Ι. Μούρτζιος)
9. Παλαιιογραφία και κριτική κειμένων
Σκοπός του μαθήματος είναι:α) Να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία
της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων καθώς και τη μέθοδο και τους

μηχανισμούς κριτικής έκδοσης ενός κειμένου και β) Να ασκηθούν στην
ανάγνωση χειρογράφων.

Εγχειρίδια: Mioni Eip.*Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*. (μετάφρ.
N.M. Παναγιωτάκη). Αθήνα 1977.

Κολτσου-Νικήτα Άννα. *Δημητρίου Κωδώνη Μετάφραση του Ψευδο-α-
γουστίνειου "Soliloquia"*. Αθήνα 2005. (Αν. Κόλτσου - Νικήτα)

Β. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης.

10. Η Ορθόδοξη Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Αλβανίας

Εκθέτονται οι προσπάθειες των Αλβανών για τη δημιουργία Αυτοκέφα-
λης Αλβανικής Εκκλησίας από τα τέλη του ΙΘ' αιώνα μέχρι το 1937, διαφω-
τίζεται η ανανόρθωση του Αυτοκέφαλου της Αλβανικής Εκκλησίας από το
Οικουμενικό Πατριαρχείο (1937), περιγράφονται οι δυσχέρειες που συνά-
ντησε η Εκκλησία αυτή από την Αλβανική κυβέρνηση μέχρι την κατάργησή
της (1967) και γίνεται αναφορά σε ποικίλες αντιδράσεις για την καταπίεση
του θρησκευτικού συναισθήματος στην Αλβανία.

Εγχειρίδιο: Γλαβίνας, Απόστολος. *Η Ορθόδοξη Αυτοκέφαλη Εκκλησία
της Αλβανίας*. Δ' Έκδοση. Θεσσαλονίκη, 1998. (Απ. Γλαβίνας)

11. Η Μακεδονία και ο κόσμος των Σλάβων

Σχολιάζονται οι αναφορές των βυζαντινών συγγραφέων στους όρους *Μα-
κεδονία* και *Μακεδόνες* και ερευνάται η σημασία τους. Καταγράφονται μέσα
από τις ίδιες πηγές οι μετακινήσεις, προς και από την περιοχή, του σλαβικού
στοιχείου και ερευνάται η ανά τους αιώνες διαμορφωθείσα σχέση του στοι-
χείου αυτού με την περιοχή και τους κατοίκους της.

Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης, Ιωάννης. *Οι «κατά Μακεδονίαν Σκλάβηνοι». Ι-
στορική πορεία και σύγχρονα προβλήματα προσαρμογής*. Θεσσαλονίκη, Εκ-
δόσεις Αφών Κυριακίδη, 2001. (Ι. Ταρνανίδης)

12. Μνημειακή τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Α', 4ος-8ος αιώνες)
 Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4ο μέχρι και τον 8ο αιώνα. Πλασίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.
 Εγχειρίδιο: Τριφυζαδάκη Αγγελική. *Θεολογική εικονογραφία. Η παιδική ηλικία*. Θεσσαλονίκη 2005. (Μ. Καζαμία-Τσέρνου)
13. Μνημειακή τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Β', 9ος -15ος αιώνες)
 Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 9ο μέχρι και τον 15ο αιώνα. Πλασίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.
 Εγχειρίδιο: Τριφυζαδάκη Αγγελική. *Θεολογική εικονογραφία. Η παιδική ηλικία*. Θεσσαλονίκη 2005. (Μ. Καζαμία - Τσέρνου)
14. Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης
 Παρέχονται στοιχεία Βιβλιοθηκονομίας και Αρχαιονομίας, με ιδιαίτερη αναφορά στη Βίβλο και τα θεολογικά βιβλία. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της επιστημονικής έρευνας. Εκτίθενται η διαδικασία συγκεντρώσεως και αξιολογήσεως του υλικού, καθώς και η αρχιτεκτονική δομή και σύνταξη της μελέτης.
 Εγχειρίδιο: Μετάλλης, Γεώργιος Δ.. *Εγκόλιον επιστημονικής έρευνας*. Γ' έκδοση. Αθήνα, Εκδόσεις Αριός, 1998. (Ν. Κρουσουλούδη)
15. Η Μεσαιωνική Δύση
 Εγχειρίδιο: J. Le Goff. *Ο Πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*. Θεσσαλο-

- νίκη 1993. (Φ. Ιωαννίδης)
16. Εκκλησία και κοινωνία στην αρχαία Ρωσία
 Εγχειρίδιο: Μαλινκούδη, Γιάννα. *Ιστορία της Ρωσίας Α'. Η Ρωσία του Κιέβου (9^{ος} αι - 1240)*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1999. (Ε. Οικονόμου)
17. Τομές και συνέχειες στην Ιστορία της Ρωσικής Θεολογίας.
 Εγχειρίδια: Φλορόφσκου Γεωργίου. *Σταθμοί της ρωσικής Θεολογίας*. Spidlik, T.. *Η πνευματικότητα του Ανατολικού Χριστιανισμού. Συνομηματικό εγχειρίδιο*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά (Ε. Οικονόμου)
18. Μέθεξη Θεού στην Πατερική Γραμματεία
 Εγχειρίδια: Φλορόφσκου, π. Γεώργιος. *Βυζαντινοί ασκητικοί και πνευματικοί πατέρες*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1992. *Άγιος Μαξίμου του Ομοιωτή, Φιλοσοφικά και Θεολογικά ερωτήματα*. Εισαγωγή - Σχόλια π. Δημητρίου Στανιλόε (Χρ. Αραμπατζής)
19. Εκκλησιαστική Γραμματεία και πατερική εγμνησία από την άλωση έως σήμερα
 Εγχειρίδια: Φλορόφσκου, π. Γεώργιος. *Χριστιανισμός και πολιτισμός*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά. Χρήστου, Παναγιώτης. *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*. Τόμος Α'-Β'. Θεσσαλονίκη 2001. (Χρ. Αραμπατζής)
20. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Καστοριάς (Ιστορικά στοιχεία, Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική, Συλλογή κειμένων Βυζαντινού Μουσείου).
 Εγχειρίδια: Στ. Πελεκανίδης-Μ. Χατζηδάκης. *Κατοπιά*. Μέλισσα, Αθήνα 1984.

Τσιγαρίδας, Ευθύμιος, *Βυζαντινό Μουσείο Καστοριάς*. Βυζαντινές Μεταβυζαντινές Εικόνες. Έκδ. ΤΑΠΑ. Αθήνα 2002.

(Γλ. Χατζούλη)

20α. Η πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18ου -19ου αιώνα.

Από την περίοδο αυτή, που είναι γνωστή στην ιστορία ως περίοδος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, διερευνώνται ζητήματα που αναφέρονται: στα ιδεολογικά ρεύματα που διαμορφώθηκαν στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό, στη στάση της Ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντι στις νεωτερικτικές αντιλήψεις αυτών των πνευματικών ρευμάτων, στη ραγδαία αύξηση του αριθμού των σχολείων, στους λόγους και το συγγραφικό τους έργο.

Βοήθημα: Βαλαής, Διονύσιος, *Πτυχές από την πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18ου - 19ου αιώνα*. (Υπό έκδοση). (Διον. Βαλαής)

Γ. Τομέας Δογματικής Θεολογίας.

21. Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικοφιλοσοφικός προβληματισμός

Εξετάζονται επίκαιρα και ενδιαφέροντα φιλοσοφικοθεολογικά, ιστορικο-δογματικά, δογματικά και οικουμενικά προβλήματα, που αναφέρονται κατά τις σύγχρονες θεολογικές και οικουμενικές συζητήσεις, και επιχειρείται να δοθούν τεκμηριωμένες απαντήσεις με βάση την ορθόδοξη παράδοση και το σύγχρονο θεολογικό στοχασμό.

Εγχειρίδια: Μαρτζέλος, Γεώργιος, *Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός προβληματισμός. Μελέτηματα Δογματικής Θεολογίας Α' και Β'*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1993-2000. (Γ. Μαρτζέλος)

22. Η ελευθερία του ανθρώπου. Οντολογία και προοπτικές της

Παρουσιάζονται οι ανθρωπολογικές προϋποθέσεις της ελευθερίας. Αναλύεται η εξ αιτίας της αμαρτίας παράχρηση της ελευθερίας με τις συνεπαγόμενες οντολογικές συνέπειές της καθώς και η θεραπεία της στα πλαίσια της Εκκλησίας. Τέλος επισημαίνονται οι θεολογικές προϋποθέσεις για τον εμπλουτισμό της κτιστής ανθρώπινης ελευθερίας με την άκτιστη θεία χάρη και ερμηνεύεται ο χαρισματικός πλέον χαρακτήρας της και οι προοπτικές της στην παρούσα και τη μέλλουσα αιώνα ζωή του πιστού.

Εγχειρίδια: Τσελεγγίδης, Δημήτριος, *Χάρη και ελευθερία κατά την πατερική παράδοση του 11' αιώνα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1998.

Khali, Jack, *Δικαίωση-Καταλλαγή-Τελική κρίση στην προς Ρωμαίους επιστολή. Συμβολή στην Παύλεια Σωτηριολογία*, Jack. Εκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη (Δ. Τσελεγγίδης)

23. Φιλοσοφικός Ευδαιμονισμός και δογματική θεολογία στο έργο του πατρός Ιω. Ρωμανίδα

Εγχειρίδιο: Ρωμανίδης, π. Ιωάννης, *Δογματική και Συμβολική θεολογία της Ορθόδοξου Καθολικής Εκκλησίας, τ. Α' - Β'*. (Λ. Σιάσος)

24. Περί χρόνου και αιωνιότητας
Εγχειρίδιο: Σιάσος, Λάμπρος, *Η ενόφρα των πραγμάτων*. (Λ. Σιάσος)

25. Θεολογία και κινήματογράφος. Το μυστήριο του θανάτου

Εγχειρίδιο: Σταμούλης, Χρυσόστομος, *Κυρίλλου Αλεξανδρείας περί της ενανθρωπήσεως του Μονογενοῦς*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», 2000.

Βοήθημα: Σταμούλης, Χρυσόστομος, *Θεολόγος και Ορθόδοξο Λόγμα Β'* Έκδοση. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», 2002.

(Χρ. Σταμούλης)

26. Η θεολογική έκφραση του νεοχαλκηδονισμού και η οικουμενική του προσοπτική
 Έργειδίου: Κουρμπελές, Ιωάννης. *Ο Νεοχαλκηδονισμός: Σημείο δογματικής διαίρεσης*; Θεσσαλονίκη 2003.
 Κουρμπελές, Ιωάννης. *Οικουμενικά Παράδειγματα στην ιστορία της Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη 2002. (Ιω. Κουρμπελές)
27. Ορθοδοξία και Διαμαρτύρηση. (Η στάση του Μητροφάνη Κριτόπουλου στις διαλογικές του επαφές με τους θεολόγους της Διαμαρτύρησης)
 Έργειδίου: Ζούμας, Ευάγγελος. *Jus Sacrum et jus publicum. Σχέσεις εκκλησίας και πολιτείας κατά την Αγιοσταία ομολογία*. Θεσσαλονίκη 1990.
 Κουρμπελές, Ιωάννης. *Οικουμενικά Παράδειγματα στην ιστορία της Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη 2002. (Ιω. Κουρμπελές)
28. Εκκλησιολογία και Ηθική στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών
 (Στ. Τσομπανίδης)
29. Ορθοδοξία και Οικουμενική
 Έργειδίου: Μαρτσούκας, Νίκος. *Οικουμενική Θεολογία*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2005.
 Τσέτσης, Γεώργιος. *Οικουμενικά Ανάλεκτα. Συμβολή στην Ιστορία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών*. Κατερίνη 1987. (Στ. Τσομπανίδης)
- Δ. Τοιμάς Δαρτιάς, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης:**
30. Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση
 Δεpravνά τη θέση της θρησκευτικής γενικότερα αγωγής και ειδικότερα του μαθήματος των Θρησκευτικών στην όλη εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόστηκε κατά το πρόσφατο παρελθόν, τα αναλυτικά προγράμματα του

- μαθήματος των Θρησκευτικών που ίσχυσαν κατά διαστήματα στη Μέση Εκπαίδευση, καθώς και τα διδακτικά βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν. Τέλος ασχολείται με το διδακτικό προσωπικό που άμεσα ή έμμεσα υπηρέτησε το μάθημα των Θρησκευτικών.
 Έργειδίου: Κογκούλης, Ιωάννης. *Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση*, τ. Α' - Β'. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1993.
 Βοήθημα: Τσάγκας, Δημήτριος. *Η Ορθόδοξη χριστιανική αγωγή στο εκπαιδευτικό έργο του Ιωάννη Καποδίστρια*. (Ι. Κογκούλης)
31. Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η συνεργατική διδασκαλία και μάθηση
 Ασχολείται με τη σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και ό,τι αυτό συνεπάγεται από κοινωνιολογικής, ψυχολογικής και παιδαγωγικής σκοπιάς. Η εξέταση της σχολικής τάξης συντελείται κυρίως κάτω από το πρίσμα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο κοινωνικοποίησης όσο και σε επίπεδο διδασκαλίας και μάθησης, και μάλιστα κάτω από το πρίσμα της συνεργατικής της μορφής.
 Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εσωτερική λειτουργία της ομάδας, τους μαθητές και τους δασκάλους ή καθηγητές σε πλήρη αντιστοιχία με τις παιδαγωγικές αρχές και την πραγματικότητα στο ελληνικό σχολείο.
 Έργειδίου: Κογκούλης, Ιωάννης. *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η συνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1994. (Ι. Κογκούλης)
32. Θρησκευτική αγωγή και αυτονομία παιδιού
 Έργειδίου: Βασιλόπουλος, Χρήστος. *Θρησκευτική αγωγή και αυτονομία του παιδιού*. (Χ. Βασιλόπουλος)
33. Εκκλησία και Γυναίκα. Σύγχρονος προβληματισμός στα πλαίσια της Οικουμενικής κίνησης
 Έργειδίου: Κούκουρα, Δήμητρα. *Η θέση της γυναίκας στην Ορθόδοξη*

Εκκλησία και άλλα μελετήματα οικογενειακού προβληματισμού.

34. Υμνολογία και ερμηνεία λειτουργικών κειμένων
(Δ. Κούκουρα)

Εγχειρίδιο: Τρεμπέλας, Παναγιώτης. *Εκλογή Ελληνικής Ορθοδόξων
Υμνογραφίας.* (Π. Σκαλτσής)

35. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Μουσική

Εγχειρίδιο: Γιαννόπουλος, Εμμανουήλ. *Εισαγωγή εις το θεωρητικόν και
πρακτικόν της Εκκλησιαστικής μουσικής Χρυσανθου του εκ Μαδύτων.*
Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Παπαγιάννης, π. Κωνσταντίνος. *Μουσικόν Τριώδιον*
(Π. Σκαλτσής)

36. Ο διάλογος και το μάθημα των Θερησκευτικών στη
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ο Σοικρατικός διάλογος. Ο βιβλικο-διαθετικός, ο πατρικός και ο σύγ-
χρονος παιδαγωγικός διάλογος. Η διαλογικότητα των περιεχομένων του
θρησκευτικού μαθήματος. Το διαλογικό πρόσωπο δασκάλου και μαθητών.
Οι σωστές διαπροσωπικές σχέσεις. Οι αρχές λειτουργίας του διδακτικού δι-
αλόγου. Κανόνες και τεχνικές της διαλογικής συζήτησης. Η εφαρμογή του
διαλόγου και της ομαδικής διδασκαλίας στο θρησκευτικό μάθημα.

Εγχειρίδια: Λάπτας, Δημήτριος. *Ο διάλογος και το μάθημα των Θρησκευ-
τικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρνα-
ρά, 2000.

Λάπτας, Δημήτριος. *Βασικές αρχές λειτουργίας του διδακτικού διαλόγου.*
(Δ. Λάπτας)

37. Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την πρωίμη βυ-
ζαντινή περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώι-
μη βυζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πο-

λιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4ου αιώνα. Συστη-
ματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-
Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προ-
σέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηρι-
ακής διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειδωλολατρικής ρωμαϊκής Πολιτείας
σε χριστιανική.

Εγχειρίδια: Μαργγίώρος, Νικόλαος. *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δυνατι-
στική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την
Κωνσταντινεία περίοδο.* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βυζάντιον, 2001.

Παπαστάθης, Χαράλαμπος. *Στοιχεία Εκκλησιαστικού Δικαίου.* Τεύχος Α'.
Έκδοση Β'. Αθήνα - Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2002.

(Ν. Μαργγίώρος)

38. Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού
Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού
και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελικτικής πο-
ρείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαϊκό
πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και
Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Εγχειρίδιο: Μαργγίώρος, Νικόλαος. *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δυνατι-
στική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την
Κωνσταντινεία περίοδο.* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Βυζάντιον, 2001.

(Ν. Μαργγίώρος)

39. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στον
πολιτιστικό και θρησκευτικό χώρο. (Διατηρηματικό
επιλεγόμενο.)

Στόχος του Μαθήματος:

Με το μάθημα επιδιώκεται οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν το
κατάλληλο υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν

όταν αποφασίσουν να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση ή να αναπτύξουν ατομικές επαγγελματικές δραστηριότητες (αυτο-απασχόληση) ή ως εργαζόμενοι σε οικονομικούς οργανισμούς να συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητά τους (in-tra-enterpreneurship).

Περαιχόμενο:

(α) Ένα γενικό μέρος με τις βασικές θεματικές ενότητες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ίδρυση, λειτουργία και τη διοίκηση μιας επιχείρησης (μικρού ή μεσαίου μεγέθους), (β) Φύλλα εργασίας, ασκήσεις, εφαρμογές (γ) Μελέτες ανάλυσης περιπτώσεων (δ) Σύνοψη με τις επιχειρήσεις (οργάνωση επισκέψεων σε οικονομικούς οργανισμούς).

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα διαμορφωθεί από τους διδάσκοντες.

(Αν. Καθηγήτρια Ευγενία Πετρίδου, Επ. Καθηγήτρια Ιορδάνης Φλωρόπουλος, Επ. Καθηγήτρια Ελευσώρα Καρασαββίδου, Επ. Καθηγήτρια Χρήστος Νεγκάκης, Επ. Καθηγητής Χαράλαμπος Σπαθής, Λέκτορας Εμμανουέλλα Πλακογιαννάκη) (Υπεύθ. Ν. Μαργιώρος)

Ε. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας.

40. Πνευματικότητα και κοινωνική ζωή.

Ανάλυση των εννοιών *άγιοις* και *πρόσωπο* στην Ορθόδοξη Παράδοση, για τη θεμελίωση της σημασίας, του ρόλου και του ορίζοντα της πνευματικότητας. Η θεμελίωση νοηματοδοτεί σειρά επιπέδων, μέσα στα οποία η ορθόδοξη πνευματικότητα, ως έκφραση γνησιότητας του προσώπου, συναντά την κοινωνική ζωή, την θέτει υπό δοκιμασία, αλλά και δοκιμάζεται από αυτήν. Η κεντρική έννοια του προσώπου εξελίσσεται σε δυναμικό παράγοντα διαμόρφωσης των κοινωνικών και διαπροσωπικών σχέσεων.

Εγχειρίδιο: Γιούλιτσης, Βασίλειος. *Πνευματικότητα και κοινωνική ζωή*.

Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1998.

(Β. Γιούλιτσης)

41. Χριστιανισμός και Νεοελληνική Λογοτεχνία.

Εξετάζεται και αναπτύσσεται η επίδραση του Χριστιανισμού, και μάλιστα της ορθόδοξης παράδοσης, στη νεοελληνική λογοτεχνία και δίνεται έμφαση στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μωραϊτίδη, Κόντογλου, Σεφέρη, Πεντζίκη.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος, Ανέστης. *Από τον Παπαδιαμάντη στον Πεντζίκη. Ορθόδοξη παράδοση και νεοελληνική λογοτεχνία*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις «Το Παλιμνηστον», 2003. (Α. Κεσελόπουλος)

42. Μορφές Ποιμαντικής σε αστικό περιβάλλον.

Κοινωνιολογία της σύγχρονης μεγαλόπολης και κοινωνική διαστρωμάτωση της Αστικής ενορίας. Η ποιμαντική ευθύνη για τους νέους, τους ηλικιωμένους, τους ασθενείς και τους περιθωριακούς. Το φαινόμενο του εθελοντισμού στην Εκκλησία.

Εγχειρίδιο: Καλαϊκιάμης, Βασίλειος. *Εθελοντισμός και κοινωνική ευθύνη*. (π. Β. Καλαϊκιάμης)

43. Γυναίκα, πολιτισμός, Θρησκεία.

Εγχειρίδιο: Μπισσάνη Αναστασία. *Οι Γυναίκες του Γκρέκο*. Θεσσαλονίκη 2005. (Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

44. Θεολογικές εφαρμογές με τη χρήση Η/Υ. Ψηφιακά αρχεία.

Εγχειρίδιο: Μυριόνης, Νικόλαος. *Διαδικασίες Επεξεργασίας ψηφιακής εικόνας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004. (Ν. Μυριόνης)

45. Διατήρηση Πολιτιστικής κληρονομιάς: Βάσεις Δεδομένων - Ψηφιακά αρχεία. Άσκηση: Access.

Η προοπτική της διανυόμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού

και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδοκτικό στοιχείο αποτελούν τα πολυάριθμα προγράμματα εφαρμογής και οι υποτροφίες που αναπτύσσονται και χορηγούνται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και παγκόσμια. Αντικείμενα του μαθήματος:

- A. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων
 - B. Ψηφιακές συλλογές
 - Γ. Ψηφιακά μουσεία
 - Δ. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων
 - E. Πρόγραμμα Access
 - ΣΤ. Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (TLG)
- Εγχειρίδιο: Μυρίδης Νικόλαος. *Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής πληροφορίας*. Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004. (Ν. Μυρίδης)

46. Συμβολή των Η/Υ στην προαγωγή του ανθρωπίνου βίου - Δέκτα Η/Υ.

Άσκηση: Σχεδίαση Ιστοσελίδων φορέων (Front Page).

Οι Η/Υ εμφανίστηκαν και αναπλάγησαν ως αποτέλεσμα της επιθυμίας και προσπάθειας του ανθρώπου να δημιουργήσει πλαίσια αυτοματοποίησης των εργασιών του. Πρωταρχικός στόχος βέβαια παραμένει η χρήση της εργοδικότητας, καινοτομίας και υπολογιστικής ισχύος των Η/Υ στην προαγωγή του ανθρωπίνου βίου, τόσο του υλικού όσο και του πνευματικού. Το μείζον διερευνησης του μαθήματος στα πλαίσια της προοπτικής αυτής αποτελούν:

- A. Εφαρμογή σε κοινωνικά θέματα και προτάσεις
- B. Βελτίωση και ανύψωση του ποιοτικού βιοτικού επιπέδου
- Γ. Καταγραφή και ανήγνωση εστιασμένων ή καθολικών προβλημάτων
- Δ. Εφαρμογές άλλων χώρων (βιολογία, ιατρική, ...)
- E. Εισαγωγή στα δίκτυα Η/Υ και το Internet
- ΣΤ. Σχεδίαση ιστοσελίδων
- Z.. Πρόγραμμα FrontPage

Εγχειρίδιο: Μυρίδης Νικόλαος. *Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής πληροφορίας*. Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004. (Ν. Μυρίδης)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

A. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευτολογίας.

1. Η σημασία και ο ρόλος των θιάσων κατά τη διάρκεια της ελληνορωμαϊκής εποχής

Εγχειρίδιο: Παχής, Παναγιώτης. *Τοις Καρποτόκος, τόμ. Ι, Οικουμένη Προλεγόμενα στον συγκρητισμό των ελληνοριστικών χρόνων*. Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Luther Martin. *Ελληνοριστικές θρησκείες*. Θεσσαλονίκη 2004 (Π. Παχής)

2. Η Εσχάτολογία στη Β΄ Πέτρου

Θα αναλυθούν περικοπές από τις Επιστολές του Απ. Παύλου που σχετίζονται με την εσχάτολογία και την σωτηριολογία (Α΄ Θεσ 4,13-17 Α΄ Κορ 15΄ Κορ 5,1-10 Ρωμ 8).

Εγχειρίδιο: Ατματζίδης, Χαράλαμπος. *Η εσχάτολογία στη Β΄ επιστολή Πέτρου*. Θεσσαλονίκη 2005. (Ι. Γαλιάνης)

3. Βιβλική και Λειτουργική Θεολογία

Αγία Γραφή και Ευχαριστία στη σύγχρονη θεολογική προβληματική συμπλέκονται διαλεκτικά, και θα έλεγε κανείς και δυναμικά, ως δύο μεγέθη που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ταυτότητα της χριστιανικής διδασκαλίας. Αν στο παρελθόν κυριαρχούσε η διαλεκτική Αγίας Γραφής - Παράδοσης, αυτό που σήμερα καθορίζει, αλλά και στο άμεσο μέλλον πρόκειται να καθορίσει σημαντικά τις θεολογικές συζητήσεις, είναι η σχέση του πρωτογενούς εμπειρίας της Εκκλησίας (Ευχαριστία). Μακροερευνητική ανάλυση των ευχαριστιακών, εκκλησιολογικών, πνευματολογικών και εσχάτολογικών χωρίων της Κ.Δ.

Το αίτημα της λειτουργικής αναγέννησης. Θεολογικά επιχειρήματα υπέρ και ανασκευή των επιχειρημάτων που κατά καιρούς παρουσιάζονται εναντίον της λειτουργικής αναγέννησης.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης, Πέτρος. *LEX ORANDI, Λειτουργική θεολογία*

και λειτουργική αναγέννηση, Αθήνα 2004.

Βοήθημα: Βασιλειάδης, Πέτρος. *Αγία Γραφή και Ευχαριστία*. Θεσσαλονίκη 2001. (Π. Βασιλειάδης)

4. Ανθρωπινή σεξουαλικότητα και βιβλική σωτηριολογία
Το μάθημα θα παρουσιάσει τις σύγχρονες τάσεις της βιβλικής επιστήμης σε θέματα σωτηριολογίας, ανθρωπολογίας, και ανθρώπινης σεξουαλικότητας. Μετά τη δεκαετία του '70 οι ερμηνευτές προस्ताθούν να απαντήσουν σε μια σειρά από φλέγοντα θεολογικά και κοινωνικά ζητήματα, όπως η ολιστική κατανόηση της σωτηρίας, η θέση των δύο φύλων στην κοινωνία και την εκκλησία, το ανθρώπινο σώμα, η σεξουαλικότητα, ο σεξουαλικός προσανατολισμός (ομοφυλοφιλία κλπ), σε συνάρτηση πάντα με τη χριστιανική σωτηριολογία. Η προσέγγιση των θεμάτων θα γίνει με βάση την ερμηνευτική ανάλυση βιβλικών κειμένων (κυρίως των επιστολών Α' προς Κορινθίους και προς Εβραίους).

Εγχειρίδιο: Γκουτζιούδη Μ. *Ιωβηλαίο έτος, Μεγάλες δέκ και η προς Εβραίους επιστολή. Συμβολή στη διαμόρφωση της χριστιανικής σωτηριολογίας*, Αθήνα 2005.

Βοήθημα: Φωτόπουλου, Ι. *Τα ειδικά λόγια στη ρωμαϊκή Κόρινθο*, Θεσσαλονίκη 2005. (Π. Βασιλειάδης)

5. Ιστορία των χρόνων της Καινής Διαθήκης

Θα δοθεί το ιστορικό πλαίσιο της Καινής Διαθήκης. Ειδικότερα θα δοθούν ιστορικά, πολιτιστικά, οικονομικά, γεωγραφικά και λοιπά στοιχεία της κοινωνίας μέσα στην οποία έζησε και έδρασε ο Χριστός, τα οποία αντανακλώνται στην Καινή Διαθήκη, των οποίων η γνώση αποτελεί προϋπόθεση για την ερμηνεία της.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης, Ιωάννης. *Το ιστορικό πλαίσιο της Καινής Διαθήκης (συνοπτική ιστορία της εποχής της Κ.Δ.)*. Θεσσαλονίκη 1994.

Βοήθημα: Μ. Feinberg – Vamosh. *Η καθημερινή ζωή την εποχή του Χριστού*. (π. Ι. Σκιαδαρέσης)

6. Ειδικά θέματα της Αποκάλυψης του Ιωάννη
Εγχειρίδιο: Σκιαδαρέσης, Ιωάννης. *Η Αποκάλυψη του Ιωάννη (Ερμηνευτικά και θεολογικά μελέτηματα)*. Θεσσαλονίκη 2005 (π. Ι. Σκιαδαρέσης)

7. Ο ναός του Σολομώντα
Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Ο ναός του Σολομώντα*. Θεσσαλονίκη, 2002. (Δ. Καϊμάκης)

8. Ιουδαϊσμός και Ελληνισμός
Εγχειρίδιο: Καϊμάκης, Δημήτριος. *Τα Ελοχίμ δεν θα παραχτούν εις τον αιώνα. Ζητήματα παλαιοδιαθηκικής και κοινοφανικής γραμματείας*. Θεσσαλονίκη 2005. (Δ. Καϊμάκης)

9. Βιβλική εβραϊκή γλώσσα
Στόχος του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό.
Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου, Μιλτιάδης. *Ο προφήτης της δικαιοσύνης. Ερμηνευτική ανάλυση προφητειών από το βιβλίο του Αμώς*. Θεσσαλονίκη 2005. (Μ. Κωνσταντίνου)

10. Βιβλική Ιστορία και Αρχαιολογία.
Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση των αρχών και των μεθόδων της επιστήμης της Αρχαιολογίας (μέθοδοι ανασκαφής, έρευνα επιφάνειας, χρονολόγηση) καθώς και των πορισμάτων της σύγχρονης έρευνας στην αναπαράσταση με βάση τα αρχαιολογικά ευρήματα του υλικού πολιτισμού και της ιστορίας της Παλαιστήνης κατά την εποχή του σιδήρου.
Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου, Μιλτιάδης. *Πηγές της Ιστορίας της Παλαιστήνης (Θ' π.Χ. αιώνας)*. Θεσσαλονίκη 1993.

Σημειώσεις: Κωνσταντίνου, Μιλτιάδης. *Στοιχεία Βιβλικής Αρχαιολογίας*. Θεσσαλονίκη 2004. (Μ. Κωνσταντίνου)

11. Ερμηνεία περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης
(Ι. Μούρτζιος)
12. Οι πρώτες φάσεις της βασιλείας στο βιβλικό Ισραήλ
Εγχειρίδιο: W. Dietrich. *Οι πρώτες φάσεις της βασιλείας στο βιβλικό Ισραήλ*, 10^{ος} αι. π.Χ. (μετ. Ι. Μούρτζιου). Θεσσαλονίκη, 2003.
(Ι. Μούρτζιος)
13. Γλώσσα της Βίβλου και Γλώσσα των πατερικών κειμένων
Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα, Άννα. *Το κόρος των πατέρων της Εκκλησίας. Μια ανέκδοτη επιστολική πραγματεία*. Θεσσαλονίκη 2000.
Κόλτσιου-Νικήτα, Άννα. *Φιλολόγως ζητούντες. Γλωσσικές απόψεις και όψεις στα κείμενα των Καππαδοκόν Πατέρων*. Θεσσαλονίκη 2005.
(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)
14. Λατινικά κείμενα της χριστιανικής γραμματείας
Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα, Άννα. *Φυλάγειον, Προς Πέτρον περί πίστεως*. Θεσσαλονίκη 1999.
(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)
- Β. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης.**
15. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο
Εγχειρίδιο: Γλαβίνας, Απόστολος. *Πατριαρχικά Ανάλεκτα*.
(Α. Γλαβίνας)
16. Το αυτοκέφαλο των Σλαβικών Εκκλησιών
Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης, Ιωάννης. *Η διαμόρφωση του Αυτοκεφάλου των Σλαβικών Εκκλησιών*.
(Ι. Ταρνανίδης)

17. Αρχαιολογία λατρευτικών χώρων της προκωνσταντινείας εποχής
Η πρωτοχριστιανική κοινότητα από τον 2ο αιώνα μέχρι το πρώτο μισό του 4ου αι. μ. Χ., μέσα από την αναλυτική παρουσίαση, μελέτη και επανερμηνεία των αρχαιολογικών δεδομένων της προκωνσταντινείας περιόδου.
Διαδακτικές σημειώσεις.
(Μ. Καζάμια - Τσέρνου)
18. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Ελλάδος
Μετά από εισαγωγή στην Ιστορία και την Εκκλησιαστική Ιστορία και τις βολητικές επισήμες της, παρουσιάζονται αναλυτικά οι διάφορες πηγές (άμεσες και έμμεσες) της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος και παρέχονται στοιχεία κριτικής εκδόσεως κειμένων.
Εγχειρίδιο: Μεταλληνός, Γεώργιος Δ. *Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Β' Επανάδοση*. Αθήνα, Εκδόσεις Αρμός, 1998.
(Ν. Κρουσουλούδη)
19. Οικουμενικές Σύνοδοι
Εγχειρίδιο: Ανασταίου Ιωάννη. *Εκκλησιαστική Ιστορία, τ. Α'*.
(Ε. Αμοιρίδου)
20. Αμβρόσιος Μεδιολάνων (Βίος- Έργα - Διδασκαλία)
Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης, Φώππος. *Εκκλησιαστική Γραμματολογία. Συγγραφείς και πατέρες της Δύσης (Β' - Στ' αι.)*. Τόμος Β'.
21. Σλαβική ανθρωποποιογραφία 10^{ος} αι..
Εγχειρίδιο: *Ελληνική Πατρολογία*, τ. 113
(Φ. Ιωαννίδης)
(Ε. Οικονόμου)
22. Βαλκανική Αγιολογία.
Εγχειρίδιο: Γόνης, Δημήτριος. *Ο Όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προλεγόμενα στα ομνολογικά ελληνικά κείμενα*.
(Ε. Οικονόμου)

23. Θέματα Πατρεϊκής Θεολογίας
 Εγχειρίδιο: Παπαδόπουλος Σπυλιανός. *Πατριολογία*. Τόμοι Α'-Β'. Φλορόφοσκυ, π. Γεώργιος. *Οι βυζαντινοί πατέρες του 5^{ου} αιώνα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2004. (Χρ. Αρμπατζής)
24. Παλαιολόγεια γράμματα και η ερμηνευτική της πατρεϊκής Παράδοσης
 Εγχειρίδιο: Αρμπατζής, Χρήστος. *Η αντιρητρική γραμματεία τον 13^ο αιώνα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2004
 Αναστασιάδης, Ηλίας. *Το βυζάντιο και το τέλος του στην Παλαιολόγεια γραμματεία*. Θεσσαλονίκη 2005 (Χρ. Αρμπατζής)
25. Οι Ορθόδοξες αδελφότητες και οι Θεομητορικές εικόνες στην πατρεϊκή γραμματεία
 Εγχειρίδιο: Τσάμης, Δημήτριος. *Οι ορθόδοξες αδελφότητες από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους μέχρι το τέλος της βυζαντινής περιόδου*. Θεσσαλονίκη 2005.
 Τσάμης, Δημήτριος. *Θεολογικά Θάματα*, τόμοι Α-Β. Θεσσαλονίκη 2004. (Χρ. Αρμπατζής-Γλ. Χατζούλη)
26. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Αιτωλοακαρνανίας
 Εγχειρίδιο: Παλιούρας, Αθανάσιος. *Βυζαντινή Αιτωλοακαρνανία. Συμβολή στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή μνημειακή τέχνη*. Αγρίνιο 2004. (Γλ. Χατζούλη)
27. Ελληνική Παλαιολογία
 Το μάθημα αφορά αυτούς που επιθυμούν να ασχοληθούν με την κριτική επεξεργασία και έκδοση κειμένων. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική λόγω της φύσεως του μαθήματος.
 Εγχειρίδιο: Μιόνι Ελπ. *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιολογία*. (Μετά-φρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκη), ΜΙ.Ε.Τ.. Αθήνα. (Γ. Ζαχαρόπουλος)

27^α. Ιστορία των μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Επισημαίνονται οι μεταβολές στην τάξη πρωτοκαθεδρίας των μητροπόλεων του οικουμενικού θρόνου κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, παρέχονται ιστορικές πληροφορίες για την οργάνωση και τα όρια της πνευματικής δικαιοδοσίας τους, και θίνονται ζητήματα που αφορούν τη σύνταξη βιογραφικών καταλόγων των μητροπολιτών τους.

Βοήθημα: Βαλαής, Διονύσιος. *Συμβολή στην ιστορία των μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τον 17^ο αιώνα*. (Αγχιάλου, Ίμβρου, Μελνίκου και Σωζόπολης). (Υπό έκδοση). (Διον. Βαλαής)

27^β. Μοναστηριακά εργαστήρια ελληνικών χειρογράφων κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Μνημονεύονται μοναστηριακά εργαστήρια ελληνικών χειρογράφων κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, περιγράφεται η διαδικασία αντιγραφής, στέγωσης και διακόσμησης των χειρογράφων, επισημαίνεται η θεματολογία τους και παρέχονται ιστορικές πληροφορίες σχετικά με το βίο και τη δράση των κωδικογράφων, των σταχτών και των διακοσμητών τους.

Βοήθημα: Βαλαής, Διονύσιος. *Το εργαστήρι ελληνικών χειρογράφων της μονής του Τιμίου Προδρόμου της Σωζόπολης κατά τον 17^ο αιώνα*. (Υπό έκδοση). (Διον. Βαλαής)

Γ. Τομές Δογματικής Θεολογίας.

28. Ο όρος της Χαλκηδόνας και η θεολογική και οικουμενική σημασία του

Εξετάζεται ο θεολογικός χαρακτήρας του Όρου της Χαλκηδόνας επί τη βάση της ιστοριοφιλολογικής και θεολογικής ανάλυσεως των πηγών του και παρουσιάζονται οι οικουμενικές προοπτικές που έχει η ανάδειξη του κυρίαρχου χαρακτήρα του Όρου για το θεολογικό διάλογο Ορθοδόξων και Μη Χαλκηδονίων.

Εγχειρίδιο: Μαρτζέλας, Γεώργιος. *Γένεση και πηγές του Όρου της Χαλκηδόνας*. *Συμβολή στην ιστορικοδογματική διερεύνηση του Όρου της Δ'*

- Οικουμενικής Συνόδου*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1986.
Μαρτζέλος, Γεώργιος. *Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός προβληματισμός*.
Μελέτηματα Δογματικής Θεολογίας, Γ'. Θεσσαλονίκη.
(Γ. Μαρτζέλος)
29. Η Εικονολογία της Εκκλησίας
Θα παρουσιαστεί η θεολογία της Εκκλησίας για την εικόνα, όπως αυτή αναπτύχθηκε κατά τον αγώνα των Πατέρων εναντίον των Εικονομάχων. Ειδικότερα θα γίνει λόγος για τη θεολογική σημασία που έχει η σχέση της εικόνας με το πρωτότυπό της τόσο στο επίπεδο των φυσικών όσο και των τεχνητών εικόνων. Θα επισημανθούν οι θεολογικές προϋποθέσεις της ορθόδοξης εικονογραφίας και θα διερευνηθεί η εικόνα ως μέσο εκφράσεως της πίστewος και της ζωής της Εκκλησίας. Τέλος θα αναλυθεί ο παιδαγωγικός, ασπαστικός και θαυματουργικός χαρακτήρας των εικόνων.
Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης, Δημήτριος. *Εικονολογικές μελέτες*.
(Δ. Τσελεγγίδης)
30. Θεολογία και ζωή
Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης, Δημήτριος. *Ορθόδοξη θεολογία και ζωή*.
(Δ. Τσελεγγίδης)
31. Φιλοκαλιικές αρχές της Θεολογικής έρευνας
(Λ. Σιάσος)
32. Σύγχρονα θεολογικά ρεύματα. Η Δογματική της Ορθοδοξίας στη διάρκεια του 20ού αιώνα
Εγχειρίδιο: Σταμούλης, Χρυσόστομος. *Ψύση και αγάπη και άλλα μελέτηματα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις «Το Παλίμνηστον», 1999.
Βοήθημα: Σταμούλης, Χρυσόστομος. *Περί Φωτός. Προσωπικές ή φωνικές ενέργειες. Συμβολή στη σύγχρονη περί Αγίας Τριάδος προβληματική στον Ορθόδοξο χώρο*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις «Το Παλίμνηστον», 1999.
(Χρυσ. Σταμούλης)

33. Λαϊκός πολιτισμός και Θεολογία
Εγχειρίδιο: Σταμούλης, Χρυσόστομος. *Άσκηση αυτοσυνειδησίας. Μελέτηματα δογματικής θεολογίας*.
Ματσούκας, Νικόλαος. *Πολιτισμός άρας λεπτής*. Θεσσαλονίκη,
Εκδόσεις «Το Παλίμνηστον».
(Χρυσ. Σταμούλης)
34. Ύμνος και δόγμα στον 6ο μ.Χ. αιώνα σε σχέση με την προσηγηθείσα ομιλητική παράδοση
Εγχειρίδιο: Κορακίδης, Αλέξανδρος. *Τα περί του Ρωμανού του Μελωδού μελέτηματα*. Θεσσαλονίκη 1992.
Κουρεμπτελής, Ιωάννης. *Η ομιλία του πατριάρχη Πρόκλου "Εις την Παναγίαν Θεοτόκον" και η απάντηση του Νεστορίου (Σπουδή στην οικουμενική Χριστολογία του Πρόκλου Κων/πόλεως σε σχέση προς το ερώτημα της χριστολογικής ορολογίας του Θεοδωρήτου Κύρου και του Νεστορίου)*. Θεσσαλονίκη 2004
(Ιω. Κουρεμπτελής)
35. Νεότερες τάσεις της Δυτικής θεολογίας
Εγχειρίδιο: Rozino Gibellini. *Η Θεολογία του 20^{ου} αιώνα*. Αθήνα 2002
(Ιω. Κουρεμπτελής)
36. Παγκοσμιοποίηση: Πρόκληση για την Ορθόδοξη Εκκλησία και την Οικουμενική Κίνηση
Εγχειρίδιο: Γιαννουλάτου, Αναστασία, Αρχιεπισκόπου Αλβανίας.
Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία. Αθήνα 2002.
(Στ. Τσομπανίδης)
- Δ. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης.**
37. Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία
Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμα-

τευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της εντομίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην προεργασία της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης, Ιωάννης Β. *Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη λατρευτική αγωγή*. Θεσσαλονίκη, 1992.

Φρέγκος, Κωνσταντίνος. *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*. (Ι. Κογκούλης)

38. Διαπολιτισμική θρησκευτική αγωγή.

Στο μάθημα αυτό, πρώτον, γίνεται λόγος για τον προσδιορισμό του περιεχομένου του μαθήματος με βάση το πώς σκέπτεται ο μαθητής. Δεύτερον, αναλύεται το πώς είναι δυνατόν το περιεχόμενο του μαθήματος να ανταποκρίνεται στην ψυχολογία του μαθητή. Τρίτον, υπογραμμίζεται η ανάγκη συσχέτισμού του περιεχομένου του μαθήματος με τις προσωπικές εμπειρίες του μαθητή.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος, Χρήστος. *Ο μαθητής ως κριτήριο του μαθήματος των Θρησκευτικών*. Β' Έκδοση, Θεσσαλονίκη, 1993.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

39. Ομηλινικά παραδείγματα του 14^{ου} αι.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα, Δήμητρα. *Οι ομιλίες του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά και επικωνωνιακή προσέγγιση*. (Δ. Κούκουρα)

40. Ιστορία και θεολογία της Ακολουθίας του Γάμου

Εγχειρίδια: Σκαλότης, Παναγιώτης. *Γάμος και θεία λειτουργία. Συμβολή στην ιστορία και τη θεολογία της Λατρείας*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1998.

Μιλόςβεβης, Νέαντ. *Η Θεία Ευχαριστία ως κέντρον Θείας Λατρείας*. Η

σύνδεσις των μυστηρίων μετά της θείας Ευχαριστίας. Θεσσαλονίκη, 2001.

(Π. Σκαλότης)

41. Ιστορική εξέλιξη και θεολογία των Μυστηρίων της Εκκλησίας

Εγχειρίδια: Γιαννόπουλος, Εμμανουήλ. *Η ψάλτική τέχνη. Λόγος και μέλος στη λατρεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*. Θεσσαλονίκη 2004.

Παπαγιάννης, Κωνσταντίνος. *Μουσικόν Πεντηκοστήριον*.

(Π. Σκαλότης)

42. Ο εκπαιδευτικός Θεολόγος και το μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η αυτογνωσία του εκπαιδευτικού Θεολόγου. Η ιδιοπροσωπία του Θεολόγου κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. Ο εκπαιδευτικός Θεολόγος κατά τις σύγχρονες Επιστήμες της Αγωγής του ανθρώπου (ως άνθρωπος, ως επιστήμονας, ως ψυχοπαιδαγωγός, ως δάσκαλος). Ουσιαστικά περιεχόμενα και φύση του θρησκευτικού μαθήματος. Τρόποι διδασχής της διδασκτέας ύλης. Σκοποί του θρησκευτικού μαθήματος.

Εγχειρίδιο: Λάπτας, Δημήτριος. *Η δυναμική της σχέσης διαιόγου και αγάπης και η ψυχοπαιδαγωγική εφαρμογή της στο Σχολείο*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2004.

Βοήθημα: Κογκούλης, Ιωάννης Β. *Ο Θεολόγος καθηγητής και η επιστημονική και ψυχοπαιδαγωγική του κατάρτιση*. Εμπειρική έρευνα. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Αφών Κυριακίδη, 1993.

(Δ. Λάπτας)

43. Το Δίκαιο των ετεροδόξων Εκκλησιών

Συγκριτική παρουσίαση της οργάνωσης και διοίκησης της Ρωμαιοκαθολικής και Αγγλικανικής Εκκλησίας. Η θέση των κληρικών και των λαϊκών, τα μυστήρια, η εκκλησιαστική περιουσία, οι εκκλησιαστικές πονές και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια σύμφωνα με το νέο Κώδικα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την τελευταία έκδοση των Κανόνων της Εκκλησίας της Αγγλίας. Ιδιαίτερη αναφορά στη διδασκαλία Ρωμαιοκαθολικών και Αγγλι-

κανών για τις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας.

Διανέμονται σημειώσεις.

(Ν. Μαργιώρος)

Ε. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας.

44. Θέματα κοινωνικής διαλεκτικής

Εγχειρίδιο: Γιούλτσης, Βασίλειος. *Βασίλειο του πνεύματος και βασιλεία του Καίσαρα*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2002.

45. Προκλήσεις Βιοηθικής

(Β. Γιούλτσης)

Το μάθημα παρουσιάζει τους παράγοντες που δημιούργησαν τη βιοηθική και αντιμετωπίζει τα διλήμματα που προέρχονται από τη βιοτεχνολογία, τη βιολογία, τη βιολογική και τη γενετική. Αναφέρεται στις προκλήσεις που αναφέρονται τόσο στην αρχή της ανθρώπινης ζωής, όπως τεχνητή και εξωσωματική γονιμοποίηση, κλωνοποίηση, αποκωδικοποίηση ανθρώπινου γονιδιώματος, εμβρυϊκή έρευνα, προγεννητικό έλεγχο, εκτρώσεις κ.λπ. όσο και εκείνες που παρουσιάζονται στην πορεία και το τέλος της, όπως είναι η ευθανασία, οι μεταμοσχεύσεις και ο εγκεφαλικός θάνατος.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης. *Εκ του θανάτου εις την ζωήν. Θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της Βιοηθικής*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 2003.

(Αν. Κεσελόπουλος)

46. Ποιμαντική Εκκλησιολογία

Σπουδή στα κείμενα της Φιλοκαλίας. Η ασκητική του προσώπου και το νόημα της χριστιανικής απάθειας. Ο ησυχαστικός, αγιοπνευματικός και εκκλησιαστικός χαρακτήρας της πνευματικής ζωής. Το κάλλος του ανθρώπου και της κτίσεως. Η πορεία από το φόβο του Θεού στην ανιδιοτελή αγάπη.

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάνης, π. Βασίλειος. *Από το φόβο στην αγάπη*. Θεσσαλονίκη, 2002.

(π. Β. Καλλιακιάνης)

47. Θρησκεία και παραδοσιακή κοινωνία

(Ν. Παπαγεωργίου)

48. Κοινωνική ηθική - Κοινωνικά προβλήματα

Εγχειρίδιο: Πέτρου, Ιωάννης. *Κοινωνική δικαιοσύνη, Θεσσαλονίκη* (Ι. Πέτρου) 1992

49. Η Μηχανική και η Πληροφορική της Θεολογίας

Το μάθημα αναφέρεται στην σύζευξη και συνύπαρξη των επιστημονικών χώρων της Θεολογίας και της Πληροφορικής - Η/Υ. Το περιεχόμενο του μαθήματος αναπτύσσεται σε ευρύ φάσμα υλοποιημένων εφαρμογών που άπτονται των ενδιαφερόντων της Θεολογικής έρευνας και σκέψης. Επigrammatica παρατίθενται τα πλαίσια εργασίας του μαθήματος.

Α. Προγραμματιστικά περιβάλλοντα θεολογικών εφαρμογών (Bible-Works,...)

Β. Δάναεια προγράμματα ετεροεπιστημονικών εφαρμογών (Power Point,...)

Γ. Ψηφιακές συλλογές

Δ. Μετα-εφαρμογές

Ε. Εισαγωγή στην επεξεργασία εικόνας

ΣΤ. Πρόγραμμα PhotoShop

Εγχειρίδιο: Μυριδής, Νικόλαος. *Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής εικόνας*. Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004.

(Ν. Μυριδής)

50. Εισαγωγή στην ανάλυση μέσω Η/Υ και σύνταξη προγραμμάτων ΕΕ

Άσκηση: Επεξεργασία εικόνας (Photoshop)

Δόκιμος, πληθωρικός και αναπτυσσόμενος χώρος εφαρμοσμένης έρευνας και εργασίας είναι ο χώρος σύνταξης, εκπόνησης και ανάπτυξης προγραμμάτων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ή εθνικών πρωτοβουλιών. Ενταγμένο στην προοπτική αυτή είναι το περιεχόμενο του παρόντος

μαθήματος. Κεντρικό θεματικό και εργονομικό πεδίο στην διεξαγωγή των θεματικών ενοτήτων αποτελεί η αξιοποίηση της δυναμικής των Η/Υ στην πρωτοβουλία εκπόνησης και υποβολής προτάσεων προγραμμάτων. Παρουσιάζονται επίσης κίνητρα, διαδικασίες και ειδικά στοιχεία που συντείνουν και βελτιστοποιούν την διαδικασία σύνταξης προγραμμάτων και μελετών.

Εισαγωγή και χρήση των προγραμμάτων Excel και SPSS, δόκιμων εργαλείων για την ανάπτυξη προτάσεων προγραμμάτων.

Το μάθημα διεξάγεται κυρίως με την μορφή εργασίας.

Διανέμεται φάκελος υλικού.

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων σχηματοποιείται από άποψη διδακτικών μονάδων ως εξής:

Εξάμηνα	A'	B'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'	Ζ'	Η'
Μαθήματα υποχρεωτικά	14	20	15	17	13	17	19	18
Μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά		6	6	6	6	6	6	6